

Zapisnik

IV. rednega zasedanja skupščine Mestnega
ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane,

ki je bilo v četrtek, 7. junija 1951 od 8. do 13. ure ter od 15. do
21. ure v sejni dvorani MLO, Ljubljana, Mestni trg št. 1.

Predsednik skupščine tov. *Krivic Vladimir* otvori četrto redno zasedanje skupščine MLO glavnega mesta Ljubljane, ki jo je sklicalo predsedstvo na podlagi 15. člena Zakona o delu ljudskih odborov.

Zapisnik zasedanja bo vodila tov. *Pečaver Albina*.

Na predlog tov. *Flegar Avgusta* se izvolita za overovatelja zapisnika tov. ing. *Prezelj Marjan* in tov. *Žagar Fani*.

Tajnik skupščine tov. *Pečaver Albina* ugotovi, da šteje ljudski odbor 123 izvoljenih ljudskih odbornikov in da so bili vsi odborniki pravilno vabljeni, kar je izkazano iz povratnic. Navzoči so 103 ljudski odborniki, odsotnih 20 ljudskih odbornikov in to: Avšič Jaka, Benigar dr. Jože, Breclj Tone, Dolgan-Boruta Ančka, Gradič Miha, Jurančič Janko, Kimovec Franc, Klavžer Alojzij, Kosmatin Jože, Majer Boris, Novak Franjo, Pelko Gašper, Repinc Ivan, Skitek Ermin, Šubic Miran, Tratnik Stane, Turnher Edo, Vojska dr. Danilo, Volavšek dr. Jože, Vrščaj-Holy Zima. Od teh je upravičeno odsotnih 18 ljudskih odbornikov, 2 pa sta neupravičeno odsotna. Iz izkazanega sledi, da je sklepčnost podana.

Predsednik skupščine predlaga, da se prečita zapisnik tretjega rednega zasedanja Mestnega ljudskega odbora samo v izvlečku in da predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

Tajnik skupščine tov. *Pečaver Albina* prečita izvleček zapisnika.

Predsednik skupščine vpraša, če ima kdo od odbornikov kakšne pripombe k zapisniku.

Tov. *Maležič Matija* zahteva, da se črtata iz njegovega poročila na strani 5 v 7. vrsti besedi »ljudskih odborov«, tako da se celotni stavek glasi: »Tov. *Kardelj* in tov. *Kidrič* sta označila to spremembo v sistemu gospodarstva kot prvi korak v socializem.«

Tov. dr. *Pretnar Jože* pripomni, da bi se moral glasiti stavek na 13 strani v 7. vrsti takole: »Dosedanja praksa pa pokaže, da je 20 do 30 % podjetij lokalnega socialističnega sektorja pasivnih, kar bo imelo pri lokalnem samoupravljanju za posledico konkurze podjetij v lokalnem socialističnem gospodarskem sektorju.«

Tov. *Mojskerc* pripomni, da bi se moralo na strani 64, v četrtem odstavku pravilno glasiti, da je letni porast novih prošenj za stanovanja 600 in ne 60, kot stoji v zapisniku.

Tov. dr. *Ravnihar* zahteva popravek zapisnika na strani 71, drugi odstavek, 12. vrsta v toliko, da se stavek glasi: »V dani situaciji bi do-

graditev poliklinike ne bila umestna, ker ni potrebnih deviz za notranjo opremo, vendar bo treba čim prej pristopiti k rešitvi tega vprašanja,« in pa na strani 72, 4. vrsta, kjer naj se stavek v celoti glasi: »Danes smo slišali, da bi Ljubljana potrebovala ob normalni porabi okrog 50.000 l. mleka, da pa doteka v Ljubljano dnevno 18 do 20.000 litrov in še ta količina ni v celoti prodana, ker prebivalstvo nima sredstev za nabavo mleka po visokih cenah.«

Ker nima nihče več pripomb k zapisniku, se zapisnik III. rednega zasedanja z navedenimi pripombami odobri.

Predsednik skupščine predlaga nato sledeči

dnevni red:

1. Poročilo komisij Mestnega ljudskega odbora
  - a) Komisija za proučevanje turizma in gostinstva.
  - b) komisije za mestna kmetijska posestva in ekonomije,
  - c) komisije za promet in ceste,
  - d) anketne komisije za proučevanje problemov zaposlevanja, razmeščanja in usposabljanja delovne sile,
  - e) komisije za probleme ljudske oblasti,
  - f) komisije za prošnje in pritožbe.
2. Pojasnila članov Izvršilnega odbora na predloge komisij in vprašanja ljudskih odbornikov.
3. Poročilo Okrožnega sodišča.
4. Sprejem poslovnika.
5. Sprejem odloka in odločb.
6. Dodatne spremembe in dopolnitev komisij.

Soglasno sprejeto!

1. POROČILA KOMISIJ MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA

- a) komisije za proučevanje turizma in gostinstva,

Tov. Vršnik Lojze poroča:

Komisija za proučevanje turizma in gostinstva se je lotila dveh vprašanj in sicer: gostinske mreže in gostinskega kadra. Gostinske mreže zaradi tega, ker se je ta znatno skrčila iz predvojne dobe in kadra zaradi tega, ker naletimo v večjih gostilnah na nekulturno postrežbo in na nekulturno obnašanje natakarjev do gostov. Pri kulturni postrežbi poudarjam, da niso krivi samo natakarji, temveč tudi pomanjkanje raznega pribora kot je porcelan, tkanine, noži itd. Kljub temu, da tega ni, pa bi natakar lahko pozdravil gosta ob prihodu in odhodu. Iz poročila bo razvidno, za koliko se je gostinska mreža skrčila in to ločeno za hotele, restavracije in gostilne. V poročilu bodo tudi predlogi, za katere je potrebno, da se bo zavzel celotni Izvršni odbor. Predno pridem na poročilo samo, bi omenil, da imamo težave s posameznimi člani naše komisije zaradi prezaposlenosti in posledica je, da naša komisija ni niti enkrat zasedala v celoti.

Najprej se bom dotaknil hotelov. Od leta 1940 so se zaprli: Bellevue, Balkan, Loyd, Metropol in Štrukelj. Združenje državnih gostinskih podjetij se je že lotilo dela na Bellevueju in bo ta v prihodnjih mesecih zopet služil svojemu namenu. Tudi za hotel Štrukelj, ki ga danes zaseda Armija, se že vršijo pogajanja in po vsej verjetnosti ga bo gostinstvo dobilo v kratkem času nazaj. Prav za Štruklja je potrebno, da se zanima Izvršni odbor, ker tam bo možno z ureditvijo dobiti 80 prenočišč. Potrebno je misliti tudi na Metropol, kajti ta je pri kolodvoru in bi sprejel veliko gostov, ki prihajajo v Ljubljano. Komisija sicer ne misli, da JA doma ne potrebuje, a mogoče bi se dalo dobiti primeren prostor za Armijo kje drugje. Kljub temu, da bo v kratkem odprt hotel Bellevue in da verjetno dobimo hotel Štrukelj, pa je nujno, da se pristopi h gradnji novega hotela s kavarno in restavracijo. Zavedati se moramo, da je Slovenija turistični kraj in Ljubljana izhodiščna točka, pa tudi inozemski gostje prihajajo v Ljubljano, kar nam donaša devize. Tako je leta 1940 obstajalo v Ljubljani 7 hotelov, a danes so samo trije. Komisija predlaga, da se dvoriščna zgradba, ki spada v sklop hotela Union, pa jo sedaj zaseda NM, dodeli gostinskemu podjetju hotel Union. Z dodelitvijo te zgradbe bi hotel pridobil 40 ležišč.

Kavarne so se zaprle od leta 1940 sledeče: Zvezda, Prešeren, Metropol in še 4 manjše. Od teh zaprtih kavarn je potrebno, da se Izvršni odbor pozanima za Zvezdo, katero zaseda danes Svet za prosveto in kulturo. Pri Zvezdi je potrebno omeniti, da je bilo tu kegljišče, ki je edino v Jugoslaviji odgovarjalo mednarodnim predpisom. Z znižanjem administrativnega aparata je vprašanje, če bo Zvezda zadostno zasedena, po drugi strani pa bi se dalo Svet izseliti v druge prostore, tako da se tukaj odpre zopet kavarna.

Pred vojno smo imeli v Ljubljani 6 restavracij, dočim so danes samo 4. Ukinile so se Zvezda in Metropol. Za eno kot drugo sem že povedal, kakšne so možnosti za vzpostavitev teh restavracij.

V tej zvezi se postavlja vprašanje prenočišč. Če pogledamo, da smo v letu 1940 imeli 531 sob z 800 posteljami, 128 otomanami in da imamo danes le 200 sob z 258 posteljami in 134 otomanami, vidimo, da so se prenočišča zmanjšala v primerjavi z letom 1940 za celih 60 %. Če s te strani pogledamo Metropol, bi bilo nujno, da ga gostinstvo dobi nazaj, saj je bilo samo tu 260 ležišč, t. j. več kot imata Union in Štrukelj skupaj.

Tudi pri gostilnah je slično stanje. Pred vojno je bilo v Ljubljani 276 gostiln, a danes jih je samo 107. Veliko bivših gostinskih obratov služi danes za stanovanjske namene, menze, delavnice ali urade. Potrebno bi bilo, da se mi vsi skupaj borimo za to, da se ti obrati dajo zopet nazaj gostinstvu, da se razširi mreža in s tem razbremenene že obstoječe gostilne in tudi postrežba bo kulturnejša. V zvezi s tem komisija predlaga, da se vrnejo gostinstvu sledeči obrati:

1. Da se odpre gostilna Pod lipo, za katero rajon IV že prosi.
2. Da se odpre gostilna »Mrak«. Za to gostilno se bori lastnica sama, a komisija je mnenja, da se jo dodeli rajonu IV, ker lastnica sama ima že socialističen zakup Pod Skalo.
3. Da se odpre gostilna »Pri levu«, v kateri je sedaj menza kovinske direkcije, ki se po mnenju komisije lahko združi z menzo lokalnega prometa, ki je pri »Novem svetu«. Pri gostilni »Lev« je tudi prostor za balinanje.
4. Na Miklošičevi cesti je Ljudska restavracija, v kateri je DUR MLO. Ta menza je izkoriščena samo 50 %. Predlaga se, da se to menzo preseli kam drugam ali združi s kako drugo, prostori pa naj se dodelijo gostinstvu.
5. V Emonski kleti je menza Narodne banke. Tudi za to menzo predlaga komisija, da se preseli, prostori pa dajo gostinstvu.
6. Na Vodovodni cesti zaseda prostore bivše gostilne »Fortuna« sedaj čevljarjska delavnica. Sigurno bi se za čevljarje dobilo drugje prostora, ta prostor pa naj se da nazaj, da bo služil svojemu namenu, ker obstoji tudi krajevna potreba po gostilni. Pri »Fortuni« je lep vrt in salon.
7. V Hrušicah ni nobene gostilne, kljub temu da je to kmečki predel. Komisija predlaga, da se odpre gostilna pri »Babniku«, ki je tudi svoj čas že bila. Lastnik hiše gostinske prostore sedaj uporablja za stanovanja, a podane so možnosti, da se v podstrešju uredi primerno stanovanje, kot je prebival tudi že poprej, ko je imel sam gostilno.
8. Na Jegličevi cesti je bila gostilna pri »Zupančiču«. V teh prostorih je sedaj pisarna in stanovanja. Predlog komisije je, da se prostori izpraznijo in da se zopet odpre gostilna.
9. Zaradi krajevne potrebe komisija predlaga, da se odpre gostilna pri »Majarončku« pri splošni bolnici. V tem prostoru je sedaj stanovanje.
10. Kljub temu, da se dela na ljubljanskem gradu prično v najkrajšem času in da je po načrtu predvidena tudi restavracija, komisija predlaga, da se do takrat na gradu postavi bufet, kajti na gradu je vsako nedeljo ogromno ljudi. Pogledati je potrebno, kje stoji v Ljubljani neizkoriščen paviljon, ki bi se lahko premestil na grad.
11. »Švicarija« v Tivoliju že dalj časa ne služi svojemu namenu. Komisija predlaga, da si gradbena komisija ogleda to stavbo in dokončno odloči, ali je stavba primerna za postavitev turističnega hotela. Prostor okoli te stavbe je zelo primeren za hotelske svrhe.
12. Restavracija »Slavija« (bivši Slamič) naj uredi in izboljša svoje gostinske prostore po načrtih, ki so že izdelani. S tem bo pridobila mnogo na kapaciteti in dobila nazaj pritikline, katere ji pripadajo. Izvršni odbor naj dokončno uredi vprašanje uporabe dvorišča zgradbe s strani direkcije državnih posestev, mestne klavnice in gostinskega podjetja »Slavija«. Nad to restavracijo je bil svoj čas salon, ki je bil pozneje

predelan v zasilno stanovanje. Komisija predlaga, da se stanovalci izselijo in salon dodeli restavraciji.

13. V bivši kavarni »Zalaznik« se sedaj nahaja diabetična in dietična menza, ki ji prostori ne odgovarjajo. Predlog je, da se menza izseli in zopet odpre kavarna in slaščičarna.

14. V bivši »Operni kleti« je sedaj menza CK-ja. Tu naj se odpre dalmatinska klet, ki bi poleg dalmatinskega vina imela tudi dalmatinska jedila, predvsem ribe.

15. Bivša gostilna »Dolgi most« na Viču, ki ima tudi lep vrt, naj se zopet odpre, za kar so vse možnosti.

16. Gostilna pri »Mescu« v Rožni dolini je sedaj zaprta. Komisija predlaga, da se odpre, ker so primerni prostori in lokalna potreba.

17. Na Krakovskem nasipu je bila svoj čas gostilna »Vehar«. Tudi tu je lokalna potreba in predlagamo, da se ponovno odpre.

18. Radi lokalne potrebe predlaga komisija, da se odpro gostilne: bivši »Končan« v Rožni dolini, »Lovec« na Tržaški cesti in »Karo« na Cesti dveh cesarjev. »

19. Tudi na Golovcu imamo vsako nedeljo precejšnje število ljudi. Tu je bil pred vojno bife, ki je tudi danes potreben. Te prostore sedaj zaseda Armija in Izvršni odbor naj se v tej zadevi pogovori z Armijo.

20. V rajonu II so možnosti in krajevne potrebe, da se odpro sledeče gostilne: »Malgaj« v Knezovi ulici, »Šlibar« na Jernejevi cesti in »Kavčič« na Celovski cesti. Pripomniti je treba, da uprava gostinstva rajona II že dela na tem vprašanju.

21. Tudi rajon V že dela na tem, da bi se odprli gostilni v Šmartnem in Zalogu ter da se uredi turistična točka v gradu v Zalogu. Ta grad je precej razdejan in bo potrebno priskočiti na pomoč s strani MLO in Združenja državnih gostinskih podjetij.

22. Rovtar iz Starega trga 19 prosi za bife v lastni hiši, ki ga je tudi že pred vojno imel. Prošnja leži na Rajonu I približno 3 mesece in ne dobi odgovora, zato se je imenovani obrnil na Združenje. Komisija predlaga, da se mu dodeli ta bife.

23. Nadalje komisija predlaga, da se odpre gostilna »Pri Jesihu« na Rudniku, »Možina« na Vidovdanski cesti, »Oražem« na Žabjaku in »Svetel« v Škofji ulici. Rajoni več ali manj na teh vprašanih že delajo, so pa tu tudi krajevne potrebe.

24. Komisija predlaga, da se osamosvoji podjetje »Čad« pod Rožnikom, ki je sedaj pod upravo »Slavije«. Če bo podjetje samostojno, bo imelo več možnosti in iniciative, da se razvija.

25. V hotelu Balkan na Sv. Petra cesti se v kratkem odpre na dvorišni strani gostilna. Glede hotelskih sob pa sporočamo, da je bila v letu 1950 z odločbo Glavne direkcije državnih železnic stavba prenešana v last MLO in komisija predlaga, da se čim prej uredi izpraznitev hotelskih sob, ki jih danes zasedajo prehodni železničarji.

26. Začela se je diskusija, da bi se dalo podjetje v Iškem vintgarju v socialistični zakup. Komisija je mnenja, naj se ga ne da, temveč predlaga, da se uredi tako, da bo avtobus vsaj dvakrat tedensko vozil do doma v Iškem vintgarju.

27. Ker je tu naštetih precej stvari, ki so v zvezi z menzami, predlagamo, da se Izvršni odbor poveže z družbeno prehrano, da se abonenti pravilno porazdele po menzah, ki naj bi še obstojale in da se odvišni prostori čim prej dodele gostinstvu. Tu imamo še »Ljubljanski dvor«, ki je danes menza železničarjev. Tudi za ta prostor naj se Izvršni odbor pozanima.

28. Komisija predlaga, da večja gostinska podjetja postavijo lastne slaščičarne za lastno prodajo slaščic, na primer Rio, Daj-Dam in kavarna Emona.

Tu je nakazanih nekaj problemov in podanih nekaj predlogov, ki je nujno, da se izvršijo, četudi bo pri nekaterih precej težav.

Vprašanje kadra: Tu se bom dotaknil vprašanja kuharskega, natakarskega in vodilnega kadra.

Komisija je ugotovila, da so v vseh ljubljanskih obratih le trije kuharji, ki so strokovnjaki. Vsi ostali, ki so po kuhinjah, so si pridobili kvalifikacijo v 3—4 mesečnem gostinskem tečaju. Ker je razumljivo, da se v tako kratkem času niso mogli naučiti tistega, kar se od kuharja zahteva, se to tudi odraža na pripravljanju jedil. V natakarskem in strežnem osebju je le malo strokovnjakov. Še tisti, ki so pred vojno bili kot strokovnjaki, so se po vojni porazgubili širom domovine. Da bi gostinstvo rešilo to vprašanje, je organiziralo 3—4 mesečne tečaje, v katerih pa se je premalo pažnje posvečalo praktičnemu delu. Ti tečaji so pokazali, da ne odgovarjajo, kajti že sama doba tečaja je prekratka. Iz tečajev ljudje niso prišli, kot je na izpričevalu pisalo, polkvalificirani ali kvalificirani, kajti praksa je pokazala drugače, zato tudi predlagamo, da se tečaj ukine. Komisija predlaga, da se še v tem letu odpre 3-letna gostinska šola s praktičnim in teoretičnim poukom. Potrebno je dati v učni program predmet, ki bo učence seznanil z lepim vedenjem. Gojenci naj imajo pred vpisom v šolo po možnosti nižjo gimnazijo ali sedemletko. Ta šola se lahko odpre v gostinski zgradbi na Privozu. S to zgradbo danes razpolaga Glavna uprava za turizem in gostinstvo LRS, ki vzgaja tam administrativni kader. Združenje državnih gostinskih podjetij se že bori za to šolo in potrebno je, da Izvršni odbor podpre to borbo. Glavna uprava za turizem in gostinstvo ima v tej zgradbi še svoja dva letnika, ki pa se jih lahko preseli v ekonomski tehnikum. Ta zgradba pa naj se takoj dodeli Združenju, da se lahko začne takoj z vpisom in s poukom s 1. septembrom. Šolo naj ustanovi, vodi in financira Združenje gostinskih podjetij sporazumno z MLO.

Dotaknil bi se še znanja jezikov natakarijev in vodilnega osebja. Od celokupnega osebja, ki ga je po številu 888, zna od strežnega osebja

le 23 tovarišev nemški, 14 francoski, 13 angleški in 2 italijanski jezik. Od vodilnega osebja pa obvladata 2 nemški, 1 italijanski in 1 madžarski jezik. Spričo tega, da v Ljubljano prihajajo razni inozemski gostje, predlaga komisija, da se v tej šoli začne tudi s poukom vsaj 2 tujih jezikov, predvsem nemščine in francoščine.

Komisija ima v načrtu, da do prihodnjega zasedanja obdela sledeča vprašanja:

1. Organizacija in ustroj gostinstva sploh.
2. Obdelava poslovne tehnike.
3. Vloga Združenja državnih gostinskih podjetij in razlike od prejšnje Direkcije.
4. Socialistični zakupi v gostinstvu.
5. Preskrba gostinstva s prehrabnenimi in ostalimi artikli.
6. Finančni efekt gostinstva.
7. Razdeljevanje blaga.
8. Ekonomije in pitališča.
9. Pomen in možnosti ustvarjanja deviz v gostinstvu.
10. Turizem.
11. Ustanovitev turističnega društva.
12. Nivo gostinstva (moralni, kulturni in strokovni).
13. Dvig kvalitete v hrani in pijači.

b) Komisija za mestna kmetijska posestva in ekonomije

Tov. Maček Tone poroča:

Vsa mestna posestva imajo pod svojo upravo 1276 ha, od tega 249 ha orne površine, delovne sile po proizvodnem planu pa le 69⁰/₁₀₀. To komisija poroča zaradi tega, ker se vedno piše in kritično ocenjuje delo posameznih upravnikov teh posestev, ne da bi se prej pregledalo pogoje in težave, s katerimi se ti ljudje borijo za proizvodnjo. Ni pa s tem mišljeno, da zagovarjamo tiste ljudi, ki namerno povzročajo nered in slabijo proizvodnjo.

Komisija je pregledala kmetijsko posestvo »JESENKOVO«. O tem posestvu je največ kritike, vendar so na tem posestvu poleg nepravilnosti tudi lepi uspehi pod pogoji, ki jih ima to posestvo. V prvi vrsti je napaka v tem, da se ni napravil za razvoj tega posestva generalen plan, ki bi moral zajeti kompleksno ureditev Ljubljanskega barja. Nato pa bi morali izdelati plan za razvoj samega posestva in vzporedno s tem razvijati in kultivirati površine te zemlje, ki pa v dveh ali treh letih še ne bo dajala tistega kot bi morala. Ker je pa to delo že začeto, je nujno potrebno, da se nadaljuje in to ob pomoči vseh forumov, naše komisije in nas, ljudskih odbornikov. V prvi vrsti je potrebno, da posestvo dobi agronoma, saj jih imamo v Sloveniji, kakor je znano okrog 140, na posestvih pa jih je cca 20. Vsi ostali so nekje po pisarnah administrativci.

Pri pregledu se je ugotovilo, da daje veliko strokovne pomoči posestvu dosedanje poverjeništvu za kmetijstvo s svojimi strokovnjaki, ni pa dovolj za tako posestvo, ki kultivira zemljo in je še v razvoju. Zato je komisija predlagala, da mora biti na tem posestvu strokovnjak, ki bo res posestvo razvijal v strokovnem pogledu.

Na zadnjem zasedanju je že tovarišica predsednik komisije za plan in finance poročala, kaj je potrebno še investirati na tem posestvu. Isti predlog stavi naša komisija, to je: utrditev dvorišč, kjer je zlasti ob deževnem vremenu obupno stanje.

Nadalje ima komisija v planu, da si za to posestvo pribori gotov kompleks steljnikov v bližini, da bo posestvo imelo primerno nastiljo za živino, ne pa žaganje, katerega danes uporablja.

V zvezi s temi nalogami bo tudi potrebno, da preučimo vprašanje delavcev na tem posestvu, kakšne pogoje življenja imajo. Velika je tudi fluktuacija delovne sile. Posestvo »JESENKOVO« ima kljub tem težavam in napakam tudi uspehe, zlasti pri vrtnariji in govedoreji. Vidimo da se delovni kolektiv le trudi pri svojem delu.

Posestvo »PŠATA«, kjer so združena pod eno upravo sledeča posestva: KRIŽ, JABLJE, MENGEŠ in PŠATA, je komisija pregledala brez strokovnjakov, ki bi imeli večji pogled v to veliko gospodarstvo, ugotovila pa je le pri vsem tem, da bi bila posestva kot so JABLJE, MENGEŠ in KRIŽ sposobna, da se sama vzdržujejo in da lahko intervenirajo na ljubljanskem trgu s svojimi proizvodi.

Večje vprašanje pa nastaja pri sami Pšati, to je pred 3 leti na novo ustanovljenem posestvu sredi močvirnih travnikov brez dovoznih poti. Ta zemljišča so bila last privatnih kmetov, ki so na teh zemljiščih kosili seno. Površina tega posestva meri 181 ha, od tega je orne zemlje 36 ha, ostalo pa so še travniki.

V to posestvo je bilo do sedaj investirano cca 15 milijonov dinarjev. Posestvu primanjkuje delovne sile in to stalne delovne sile. Posestvo dobiva le sezonsko delovno silo in še to tako, da dela 1 mesec, potem pa odide na drugo mesto, kjer ima boljše pogoje za življenje.

Komisija je ugotovila, da so bile že takoj v začetku pogrješno usmerjene investicije, da so najprej gradili 3 hleve, od katerih je še danes eden prazen, zidana skladišča, garaže. Stanovanja za delavce pa niso gradili, postavila se jim je le lesena baraka, v garaži pa je menza in kuhinja. Ker so na drugih državnih posestvih, ekonomijah in gradiliščih boljši pogoji za delavce, jih to posestvo ne more dobiti.

V letošnjem letu je bilo določenih investicij za kapitalno gradnjo 3,900.000.— din. Za izvršitev teh investicij je sedaj potrebno z ozirom na nove cene 23,500.000.— din. Za melioracijo je bilo predvidenih 4,500.000.— din, ker se je pa kamen za oblaganje kanalov podražil od 300.— na 900.— din pri m³, bo plan melioracijskih del le delno izvršen.

Nujno potrebno je na tem posestvu napraviti regulacijo kanala na levem bregu »PŠATE« v dolžini 5 km. Na PŠATI prav tako nastaja

vprašanje utrditve dovoznih poti in dvorišč. Materiala za te nasipe in tudi za peskanje je dovolj, oddaljen je le 5 do 6 km. Ker je dovoz s kamionom drag, bi bili potrebni vozovi in tračnice, pa bi poceni prišli do gramoza, ki je na razpolago.

Vse te ugotovitve komisije so le bolj praktičnega pomena, treba pa bo, da komisija dobi v pomoč tudi agronomske strokovnjake, ki jih do danes še nismo zainteresirali za to vprašanje, kar pa imamo v planu.

Poročilo ne obsega ukrepov in predlogov manjšega značaja, katere je komisija predlagala.

c) Poročilo komisije za promet in ceste

Tov. Slapničar Jože poroča:

Dosedanje delo komisije se je v glavnem osredotočilo predvsem na vprašanje cest kot bolj perečega problema.

Trenutno je najbolj aktualno vprašanje vzdrževanja obstoječega stanja cest in hodnikov. Z vzdrževanjem cest na teritoriju mesta Ljubljane se bavi podjetje »Uprava cest«.

1. Uprava cest zaposluje trenutno 105 ljudi, od tega 93 produktivnih in 12 neproduktivnih delavcev. Stalnih domačih delavcev je sedaj 65 (večinoma starejših), sezonskih pa 28 ljudi. Za najnujnejša tekoča dela posebno sedaj v polni sezoni, ko se podjetje bavi tudi z novogradnjo cest, bi rabili vsaj še 70 delavcev, v jeseni in preko zime 30—50 ljudi. Podjetje vzame vsakega človeka, ki se javi na delo in mu po možnosti pomaga s stanovanjem in obleko. Na ponovni oglas v časopisih se je dosedaj prijavilo 5 resnejših cestarjev iz raznih krajev Slovenije, ki bi prišli v podjetje s pogojem, da se jim oskrbi stanovanje. Velika vaba za vstop v službo je pripomba v oglasu, ki govori, da bo vsakdo prejel stanovanje. Ima pa Uprava cest na razpolago samo 10 družinskih stanovanj v novih blokkih v Šiški, ki pa seveda še niso dograjeni. Podjetje ima provizorij na Prulah, ki služi za stanovanje samcem in oženjenim, pa so ga morali oddati za gostinsko šolo tako, da se pojavlja vprašanje, kam bodo po 1. septembru namestili ljudi, ki stanujejo v tem provizoriju. Sicer je podjetju dodeljeno pogorišče Rudarskega tehnikuma na Viču, ki ga je pa potrebno predhodno še urediti odn. dozidati. Od stanovniškega vprašanja pa je odvisno, če bo imelo podjetje dovolj delavcev na razpolago.

2. Uprava cest gradi in vzdržuje na območju mesta 798 cest in ulic ter trgov v skupni dolžini 439 km ali površini 1.998.000 m². Poleg tega mora vzdrževati še 500 km tlakovanih in netlakovanih hodnikov. Ako bi vsi delavci samo vzdrževali komunikacije, ne pa istočasno tudi nove gradili, bi odpadlo po sedanjem stanju 7.5 km cest na enega delavca. Ker pa je sedaj zaposlenih pri vzdrževanju samo 35 ljudi, odpade na enega delavca 12 km cest in ulic, kar je z ozirom na to, da ima 80 % cest makadamsko vozišče, vsekakor prevelik obseg. Pri normalnem vzdrže-

vanju in obremenitvi cest kot je v Ljubljani, bi moral 1 cestar vzdrževati 3—4 km makadamskega cestišča. Uprava cest pa postopa tako, da obnavlja le tiste ceste, ki so najbolj poškodovane in to z večjimi skupinami delavcev, zato pa nekatere komunikacije letno ali celo večletno sploh ne pridejo do obnavljanja. V tem je eden glavnih vzrokov kritike nad nevdržnim stanjem naših cest. V podkrepitev navedenega navajamo, da je pred leti Mestni ljudski odbor za vzdrževanje komunikacij na dosti manjšem teritoriju zaposloval za ta dela okoli 170 stalnih delavcev.

Ljubljana ima ca 80 % makadamskih cestišč in to predvsem izven središča mesta. Vzdrževanje takih cestišč zahteva stalno človeka-cestarja. Na tovrstnih republiških cestah pride 1 cestar na 3—6 km ceste. Z ozirom na povprečno 3 krat večjo intenziteto prometa v Ljubljani bi morali biti cestni odseki za vzdrževanje temu primerno krajši. Ker se pa dajo gotova vzdrževalna dela kot posipanje gramoza, krpanje cestišča, čiščenje jarkov in kanalov, čiščenje in planiranje ceste itd. izvršiti tudi s prostovoljno delovno silo pod strokovnim vodstvom cestarja, se lahko cestni odseki za vzdrževanje povečajo na 5—8 km. Pogoj za to je, da damo makadamske ceste pod upravo rajona, cestarje pa povežemo neposredno na rajonske in terenske Svete državljanov za komunalno dejavnost. Na ta način bi bili cestarji v neposrednem stiku z državljani svojega odseka, od koder bi tudi črpali prostovoljno delovno silo in ev. posipni material.

Cestarji naj imajo stalne odseke cest, v bližini pa se jim dodeli stanovanje, kar bo zainteresiran teren ali rajon lažje izvedel, kakor Uprava cest. Dolgoletna praksa je pokazala, da je to najboljši način, da se cestarje »priveže« na njegov del ceste, da jo vzljubi in da se razvije zdravo tekovanje med sosednjimi cestarji, kdo bo imel boljšo in lepšo cesto.

3. Od skupne površine 1,998.000 m² mestnih komunikacij je tlakovanega:

a) betonskih vozišč	1.4	%	v skupni dolžini	4.46	km
b) kamenitih	11.4	%	„ „	30	„
c) težka asf.	1.6	%	„ „	4.5	„
d) lesena	0.04	%	„ „	0.2	„
e) lahka asf.	5.9	%	„ „	18.5	„

Skupaj tlakovanih vozišč 20.34 % v skupni dolžini 158 km

Iz razpredelnice je razvidno, da imamo na teritoriju mesta 79.66 % makadamskih vozišč v skupni dolžini ca 385 km.

Poleg naštetih komunikacij vzdržuje Uprava preko 250 različnih mostov, pretežno iz lesa in nekaj železobetonskih, preko Save pa so iz železne konstrukcije. Za obnovo lesenih mostov obstoja posebna skupina, ki te mostove zasilno vzdržuje. Kritično pa je stanje pri železnih mostovih preko Save, ki bi jih bilo treba nujno prepleškati.

Dalje je vzdrževati 8000 m lesenih ograj ob rekah in strmih pobočjih. Te ograje so v slabem stanju, ker so večinoma iz mehkega lesa in je potrebno misliti na obnovitev istih z življensko trajnejšim materialom t. j. z železnimi odn. z železobetonskimi ograjami.

Pod cestno vzdrževanje in obnavljanje na območju mesta spada še okoli 2500 različnih prometnih znakov.

Za časa NOB je bilo na perifernih cestah porušeni več manjših mostov, ki so se po osvoboditvi nadomestili z lesenimi provizoriji iz mehkega lesa. Tak provizorij iz mehkega lesa vzdrži 5—6 let. Ker so sedaj nekateri že popolnoma dotrajani, jih je treba postopoma zamenjati s trajnimi (železnimi ali železobetonskimi) objekti. Uprava cest naj pregleda vse provizorije, ugotovi njih stanje in napravi večletni plan postopnega zamenjavanja s trajnimi objekti.

4. Ves potreben material za vzdrževanje in obnavljanje se kupi predvsem od državnega in nekaj malega tudi od privatnega sektorja. Glavni dobavitelj materiala je mest. podj. »Kamen«, ki dobavlja gradivo iz treh kamnolomov. Najbližji kamnolom v Kodutiku je oddaljen ca 8 km. To gradivo je po kvaliteti najboljše in bi bilo primerno temu kamnolomu posvetiti največ pažnje pri predlogih za razširitev in mehanično opremo. Drugi kamnolom v Lanišču je oddaljen od centra okoli 12 km, toda gradivo ne ustreza vsem zahtevam dobrega posipnega materiala. Tretji kamnolom je v Podpeči in je oddaljen od središča ca 15 km, je pa po kvaliteti zadovoljive vrste in trdnosti. Vsi trije kamnolomi so sicer opremljeni s primernimi drobilci, kamnolom v Podutiku ima tudi silose, ki pa so premajhni, manjka pa prepotrebni transporterjev ter dobrih kompresorjev. Ako bi bili ti kamnolomi mehanizirani, bi odpadlo nakladanje z lopatami in zastoji vozil za odvoz gramoza bi bili manjši, s čimer bi prihranili pri 1 m³ gramoza ca 66.— din ali za 17 % napram sedanji ceni fco kamion kamnolom, ko stane 1 m³ okoli Din 360.— Prevoz ostane še vedno v sedanji višini ca 270.— din 1 m³. Za pravilno strokovno vzdrževanje in gradnjo cest (mišljene so tudi večje obnovitve) bi se rabilo ca 30.000 m³ gramoza in lomljenca. Podjetje »Kamen« pa je moglo ustreči le z najnujnejšo količino okoli 10.000 m³.

Večji železni mostovi v Ljubljani so predvsem most v Št. Jakobu in most v Črnučah, oba preko Save. Zadnjič sta bila prepleškana še pred vojno. Oplesek je večinoma že odpadel in preti, da bo rja izjedla predvsem nosilne železne dele, tako da preti nevarnost, da bo treba mostove obnoviti, če se ne bo takoj pristopilo k prepleskanju.

5. MLO odn. Uprava cest poseduje za cestno službo 2 parna valjarja težine 14 in 16 ton, motorni valjar težine 6 ton (vsi trije v dobrem stanju), dalje 12 tonski bencinski valjar in 10 tonski motorni Diesel valjar (oba pokvarjena). Pri motornih valjarjih in sploh pri strojni opremi so stalne nepravilike, ker Uprava cest nima primerne strojne delavnice in strokovnih moči za popravila, mogla pa bi v tem oziru ustreči ostala mestna podjetja, ki so za ta dela primerno opremljena. Podjetje ima še

dva kompresorja, katerih eden je pokvarjen, drugi pa na posodo pri MINOT. Kot omenjeno bi kompresorje potrebovalo podjetje »Kamen«, ki dobavlja gramoz za ceste. Za asfaltiranje vozišč sta na razpolago 2 srednja stroja za ročno brizganje. Eden od teh strojev je pokvarjen. Za asfaltna dela bi podjetje potrebovalo še predgrelec asfaltne mase. Podjetje ima za cestna dela na razpolago 2 tovorna avtomobila, ki pa sta radi starosti v stalnem popravilu. Prevozna sredstva so rak rana, ker podjetje ne more pravočasno dostavljati posipnega materiala na ceste.

6. Eno izmed najbolj perečih vprašanj v mestu so hodniki, pa najsi bo to vzdrževanje že obstoječih ali pa gradnje novih hodnikov. Temu vprašanju bo treba posvetiti že letos in naslednja leta veliko več pozornosti, to se pravi, rešiti je vprašanje potrebnih kreditov in dobave robnikov (s Pohorja) za obrobo hodnikov. Letos bodo v glavnem na vseh komunikacijah, kjer so že položeni robniki izvršena tudi tlakovana vozišča tako, da v prihodnjem letu skoraj ne bo mogoče asfaltirati nekaj novih vozišč in hodnikov, če se ne bo tekom jeseni, zime in pomladi položilo gotovo količino robnikov.

7. Iz rednega proračuna in dotacij države za vzdrževanje zveznih in republiških cest je v letošnjem letu določenih okrog din 8,000.000.— V primerjavo navedemo, da je znašal predvojni proračun MOL za vzdrževanje cest letno povprečno 5—6,000.000.— din, dasiravno je bil teritorij Ljubljane tedaj manjši kot je pa danes. Za modernizacijo cest se je letno porabilo samo iz kaldrminskega fonda 2—3,500.000 din (v letu 1932 Din 6,400.000.—). Pripominjamo, da je vzdrževanje cest danes približno 5 krat dražje in novogranja z modernimi vozišči 4 krat dražja kot leta 1938. Z 8 milij. dinarjev se komaj krijejo mezde za ca 105 ljudi mesečno in za nakup manjše količine gramoz, cementa, itd. Za izvršitev nekega minimalnega plana tlakovanja v tekoči sezoni je potrebno še ca 15 milijonov din, (za nabavo materiala) in za delo.

Asfaltiranje ljubljanskih hodnikov se vrši na takozv. vroč način t. j., da se asfaltna masa kuha in uporablja v vročem stanju. Ta način zahteva popolnoma suho vreme in suho podlogo, tudi megla škoduje. Ker imamo letos večji del deževno in vlažno vreme se bo s tem načinom malo izvršilo. Podjetje »Izolirka« v Ljubljani je iznašlo nov način — prevleko z mrzlo emulzijo. Ta način se je v praksi dobro obnesel in je možno delati v vsakem vremenu in ob vsakem letnem času. Prednost je tudi v tem, da ni potrebno uporabljati strojev za gretje asfaltne mase. Prav bi bilo, da tudi Uprava cest pristopi k temu načinu obnove ljubljanskih hodnikov.

8. Komisiji se organizacija komunalne operative po vprašanju vzdrževanja cest, mestnih ulic in hodnikov ter neovgradnja cest ne zdi primerna in predlaga sledeče:

Združijo naj se podjetje »Kamen« (zaposluje 55 produktivnih in 6 neproduktivnih ljudi), podjetje »Snaga« (114 produktivnih in 7 neproduktivnih), Uprava cest (93 produktivnih in 12 neproduktivnih) in Javna

razsvetljava (6 produktivnih ljudi) v enotno podjetje. Ta razširjena Uprava cest bi izvrševala vse posle vzdrževanja cest, hodnikov, mostov, čiščenje cest, čiščenje greznic, pobiranje smeti, urejanje javne razsvetljave, priprave gradiva za vzdrževanje cest itd. Ta združitev je utemeljena s sledečim:

V času poletnih mesecev ter v času zgodnje zime se pripravljajo materiali za vzdrževanje v kamnolomih (ca 20—30 m³). Delo se koncentrira na produkcijo in transport na cestne deponije. Ko pride pomladansko oz. jesensko deževje, se z snaženjem cest preneha ter prične s posipanjem cestnega omrežja iz že pripravljenih deponij. Na ta dela se lahko koncentrira več ljudi.

Isto se zgodi za slučaj večjega snega, kar je bilo v prejšnjih zimah reden slučaj, da je kampanja zajela široko Upravo cest, ki je na ta način vrgla poleg svojih rednih 350 delavcev še 300—400 najetih, ter istočasno vse svoje voznike in še 20—30 najetih parov voznikov.

Enako se je transportni park, v kolikor ni pobiral smeti, uporabljal izključno za dovoz posipnega materiala na ceste.

Poleg naštetih nalog bi se dalo pri tako razširjenem podjetju opraviti še marsikatero delo koncentrirano ter z večjo prožnostjo. Naročnik za vsa ta dela bi bil MLO oz. Svet za komunalno, ki bi prenašal svoje kredite na Upravo cest v obliki pogodb. V kolikor pa bi bila posebna naročila, bi se ta vsa lahko izvršila proti obračunu. Pri teh ugodnostih pride v poštev še znižanje čistega administrativnega kadra na račun povečanja števila strokovnega kadra.

Namen cest v mestu je v tem, da posreduje promet v samem mestu in ga odvaža iz mesta. Posebni namen je tudi v tem, da cesta sprejema pod svojo površino različne komunalne napeljave kot vodovod, plin, kanalizacijo in razne instalacije. Z ozirom na prometni pomen pa imamo sledeče vrste cest:

Poslovne ceste po trgovskem središču mesta.

Te vrste cest leže navadno v središču mesta, kjer je koncentrirana trgovina s svojimi obrati. V Ljubljani je taka cesta n. pr. Stari trg in Čopova ul. Po takih cestah je vozni promet majhen, kajti namen teh cest je ta, da si morejo prebivalci ogledati izložbe, kar se seveda vrši s pešhojo. Take ceste morajo imeti široke in urejene hodnike in manj utrjena vozišča.

Prometne ceste za povezavo mestnih delov in mesta z okolico.

Te ceste služijo predvsem samo takemu prometu, ki zaradi svoje intenzivnosti zahteva posebno ureditev ulic. Te ceste morajo biti urejene tako, da je po njih možen čim hitrejši tranzitni promet, kajti prometne ceste imajo nasproten namen kot poslovne ulice, ki zadržujejo ljudi v svoji sredi, dočim jih prometne ceste čim hitreje vodijo na določena mesta. Iz tega tudi sledi zahteva, da morajo biti prometne ulice

grajane pregledno v primerni širini in mora biti njihovo vozišče urejeno za vsak promet. Te ceste so zato tudi dražje in jih je treba dobro vzdrževati.

Stanovanjske ceste tvorijo prometno zvezo v internem smislu med stanovanjskimi bloki. Služijo v ta namen, da omogočajo stanovalcem stanovanjskih blokov zvezo do prometnih cest. To so takozv. ulice. Takih ulic je največ v vsakem mestu in so mirne ulice, kajti najhujši promet gre po prometnih cestah. Zato pri teh ulicah ni treba toliko paziti na ustroj glede vozišča, ampak na njihovo lego, da so zračne in sončne.

Posebno poglavje pri cestni mreži predstavljajo trgi, ki so se razvili iz zgodovinskih tradicij, moramo pa poudariti, da današnji promet trgov ne potrebuje.

Danes vlada glede prometa v Ljubljani pravicata anarhija. Z vsakim, tudi najtežjim vozilom je možno voziti po vseh ulicah. Potrebno je v tem oziru, da se ceste v mestu kategorizirajo z ozirom na njihov namen, postavijo prometni znaki in uvede prometna disciplina. Namen cest mora tudi odločati, kakšna naj bodo vozišča in hodniki in z ozirom na to napravi večletni plan vzdrževanja in rekonstrukcije obstoječih cest.

Lega našega slovenskega ozemlja je na stikališču Srednje Evrope in dveh južnih evropskih polotokov, zato je križišče pomembnih prometnih smeri. Prometno središče slovenskega ozemlja je na vsak način Ljubljanska kotlina in zato je teritorij mesta Ljubljane važna postavka v cestno-prometnem oziru. Glede železniških zvez je Ljubljana takorekoč nasičena in je kvečjemu možno govoriti o regulaciji v zvezi z urbanističnimi in cestno-prometnimi potrebami v Ljubljani. Drugače je s cestami. Dočim so železniške proge vedno enake, gre pa pri cestah za vedno nov razvoj, kajti cestni promet se v tehničnem oziru stalno razvija in potrebuje vedno bolj dovršene ceste.

V dobi med obema svetovnima vojnama so začeli v Ljubljani z reguliranjem in obnavljanjem cest. Noben regulacijski načrt za Ljubljano ni v dovoljni meri upošteval možnost cestnega prometa, ker je urejal le mestne ulice in zazidavo, ni pa posvečal dovolj pažnje trasam velikih tranzitnih cest skozi Ljubljano. Za zvezo z okolico in priključkom na inozemsko cestno omrežje je bil podan začetek z modernizacijo Gorenjske ceste. Šele po osvoboditvi je bila deloma modernizirana cesta proti Celju, Primorski in proti Dolenjski, kjer je predvideno podaljšanje avtostrade Beograd—Zagreb—Ljubljana. V Ljubljani sami so preurejene ulice za tranzitni promet. Zveza med glavnim kolodvorom in Dolenjsko cesto je izpeljana po Resljevi cesti, Streliški ulici in po Cesti za Gradom. Ta zveza ima na spodnjem koncu velik ovinek in je zato misliti na cestni predor pod Gradom. Zvezo med kolodvorom in jugozahodom so izvedli po Masarykovi cesti in Prešernovi cesti (prejšnja Bleiweisova) na Tržaško cesto. Ima pa ta smer zelo neugoden prehod proko Tyrševe ceste. Nadaljnji prehod od konca Prešernove ceste proti jugu na Dolenjsko je izveden preko

Aškerčeve ceste in Št. Jakobskega mostu, toda ta trasa poteka po velikih ovinkih in je potrebna nova trasa z gradnjo mostu preko Ljubljane odn. Grubarjevega prekopa. Nekaj najhujših prometnih ožin je bilo sicer odstranjenih, vendar je dovolj jasno, da so sedanje tranzitne cestne lege preko Ljubljane neprimerne in le začasne.

Prejšnji regulacijski načrti Ljubljane so urejali samo stanovanjske bloke in stanovanjske ulice, niso se pa ozirali na močne prometne žile skozi mesto. Brez dvoma bo moral regulacijski načrt, ki je sedaj v izdelavi, temeljito pretresti in rešiti prometna vprašanja, kajti brez takega načrta je nadaljnji razvoj mesta v mnogočem oviran.

Komisija stavlja sledeče predloge:

1. Ojačiti je Upravo cest s stalnimi cestnimi delavci in v zvezi s tem urediti vprašanje preskrbe stanovanj za te delavce.

2. Za vzdrževanje makadamskih cestišč je določiti cestne odseke glede na intenziteto prometa in postaviti stalne cestarje, ki bi imeli na vzdrževanju 5—8 km cest. V zvezi s tem izvršiti rajonizacijo perifernih cest po obstoječih rajonih in cestarje vezati na Svete državljanov za komunalno dejavnost.

3. Pristopiti k zamenjavi lesenih mostnih provizorijev in lesenih ograj s stalnimi objekti.

4. Izvršiti preplesek železnih mostov preko Save.

5. Mehanizirati kamnolome v Podutiku, Lanišču in Podpeči.

6. Pristopiti k popravili strojnega parka Uprave cest in to takoj, ker imamo v sklopu MLO podjetja, ki so usposobljena za taka popravila.

7. Takoj pristopiti k nabavi materiala za obnovo hodnikov, pri tem pa preizkusiti uporabo mrzle asfaltne emulzije, ki jo izdeluje podjetje »Izolirka« v Ljubljani.

8. Odsek za regulacijo naj izvrši delitev cest z ozirom na namen cesti in z ozirom na promet ter v zvezi s tem pristopiti k ureditvi prometa, rekonstrukciji obstoječega in graditvi novega cestnega omrežja,

9. V zvezi s točko 8. napraviti večletni plan vzdrževanja in rekonstrukcije obstoječega cestnega omrežja in hodnikov ter plan graditve novega cestnega omrežja. Z ozirom na to predvideti potrebna sredstva v proračunu odn. v investicijskem planu vsaj v tisti višini kot so bila sredstva v predvojnem času.

10. Svet za komunalne zadeve in gradnje naj pouči združitve podjetij: »Uprava cest«, »Kamen«, »Snaga« in »Javna razsvetljava«.

d) *Anketna komisija za proučevanje problemov zaposlovanja, razmeščanja in usposabljanja delovne sile.*

Tov. Kovač Albina poroča:

Naloga anketne komisije je v tem, da ugotovi, kako se v zvezi z decentralizacijo državne uprave, množičnih organizacij in podjetij zapo-

slijo odnosno premeščajo po svoji politični in strokovni sposobnosti odvisni delavci in nameščenci.

V zvezi s tem delom si je komisija na prvem sestanku zadala nalogo, da pregleda to delo na vseh petih rajonih in vzporedno v nekaterih podjetjih. Pri tem pregledu smo ugotovili, da so personalne uprave skupno z Izvršnimi odbori rajonov in v sporazumu s prizadetimi, v glavnem vse odvisne ljudi pravilno zaposlile, oziraje se v prvi vrsti na strokovne poklice in pa na želje posameznikov. Pri zadnjem zmanjšanju aparata na rajonih niso imeli posebnih težav tudi zaradi tega, ker so morali razmestiti precej kvalitetne ljudi, bodisi da so imeli svoje osnovne poklice, ali pa dobre administrativne moči. Večji del teh ljudi so zaposlili v svojih rajonskih podjetjih, večino v svoji stroki, nekaj pa tudi v administraciji s premestitvijo manj sposobnih administrativnih moči v produkciji.

Bilo je par primerov nepravilnih odpustov ljudi z dolgotrajnim službovanjem, katerim manjka še kakšno leto do upokojitve. To pa se je po intervenciji popravilo in so bili sprejeti nazaj v službo.

Napake in protizakonitosti, kolikor jih je bilo do sedaj, izvirajo predvsem iz tega, da premestitve in odpuste po decentralizaciji raznih ustanov vršijo v glavnem personalci ustanov in podjetij, brez sodelovanja sindikalnih organizacij, katere bi pri tem delu morale odigrati svojo odločilno vlogo zlasti pri ugotavljanju strokovnosti, ker v osnovi pri vsej decentralizaciji gre za to, da ostanejo najbolj kvalitetni kadri na odgovarjajočih mestih.

Pomanjkljivost je v tem, da do nedavna nismo imeli organa, ki bi vodil točno evidenco vseh na področju MLO nezaposlenih in posredoval njih nameštitev. Uprava za delovno silo ni imela kompetence za evidenco uslužbencev v ustanovah.*

Naši komisiji je bilo takoj jasno, da bo organizacija posredovanja za pravilno zaposlitev in evidenco v celoti morala z ozirom na nastalo situacijo vršiti Uprava za delovno silo. V zvezi s tem smo tudi izdelali odgovarjajoč predlog. Ker so pa istočasno nastali isti problemi v vseh večjih centrih na področju države, je zvezno ministrstvo za delo poslalo republiškem ministru za delo že 4. aprila odgovarjajoč predlog z vsemi potrebnimi navodili in formularji za evidenco z naročilom, da se dosedanje uprave za delovno silo ukinejo in osnujejo Posredovalnice za delo, katere naj na osnovi navodil in predlogov začnejo takoj praktično delati.

Ker se v zvezi z novim finančnim sistemom v tovarnah pojavlja tendenca odpustitve manj kvalificiranih in strokovno nesposobnih delavcev, bo posredovalnica za delo imela dokaj težko delo.

Zato daje komisija predlog, da se pri Posredovalnici za delo osnuje Svet, sestavljen od predstavnikov KSS, po enega zastopnika zavoda za socialno zavarovanje, socialnega skrbstva in inspekcije za delo. V tem

svetu bi seveda bil tudi upravnik Posredovalnice za delo. Zastopnike sindikalnih organizacij bi izvolili na plenumu KSS.

Tako sestavljen Svet bi prav gotovo zelo veliko pripomogel pri reševanju razmestitve rezervne delovne sile, dajanju socialne pomoči, predvsem pa ugotavljanju strokovnosti in pravilne razmestitve.

V bližnjih dneh bo izšla uredba Zvezne vlade o sprostitev delovne sile. To se pravi, da se bodo delovne pogodbe razveljavile. S to uredbo se bo uredila cela vrsta problemov, kot n. pr. kovinarji iz Ljubljane se vozijo v Kranj, kovinarji iz Kranja pa v Ljubljano. Ravno tako bo precej ljudi, katere smo z administrativnimi ukrepi razmestili v prioriteta podjetja, šlo nazaj na kmete.

Komisija bo še nadalje pod prilagojenim imenom koristno sodelovala, tako pri sami Posredovalnici za delo, kot tudi z Izvršnim odborom MLO.

e) *Komisija za probleme ljudske oblasti.*

Tov. Borštnik Franc poroča:

Že v samem začetku se je pred našo komisijo postavilo precej problemov in kot prvo nalogo smo si zadali odpraviti izdajanje raznih potrdil, ki so jih deloma nezakonito, deloma pa brez potrebe doslej izdajala tajništva izvršilnih odborov rajonov kakor tudi glavnega mesta Ljubljane. Za izdajanje istih pa so v večini primerov od ljudi zahtevali predhodno potrdilo terena. Ker nam ni bilo znano, kakšna potrdila se izdajajo, smo si člani komisije razdelili med seboj nekatere terene in rajone in to po dveh nalogah: 1. kakšna potrdila se izdajajo in 2. kako delajo posamezni sveti in komisije. Po prvem vprašanju smo ugotovili, da je v praksi cela vrsta potrdil, ki ne pomenijo nič drugega kot kopičenje papirja pri raznih birokratih in pa izmikanje odgovornosti. Naj navedem samo nekaj primerov:

a) Za izplačilo pogrebnine ni bil dovolj mrliški list in račun o plačanih pogrebnih stroških, temveč je moral tudi rajon izdati potrdilo, da je dotični res umrl in da mu stroške pogreba ni izplačal rajon.

b) Za prejem dojmine so birokrati zahtevali poleg izpiska iz matične knjige o rojstvu otroka še potrdilo rajonskega ljudskega odbora, da je bil otrok res rojen. Sličnih primerov bi lahko navedel celo vrsto.

Da bi se odpravilo nepotrebno pisarjenje in razmetavanje papirja, skratka birokracija, je komisija pokrenila revizijo potrdil, za kar je bila sklicana širša konferenca zastopnikov raznih ustanov, ki so ta potrdila zahtevale, in uradov, ki so potrdila izdajali. Na tej konferenci so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Potrdilo o posvojitvi otroka odpade, ker obstoja za to uradni dokument — odločba sveta za socialno skrbstvo o posvojitvi.

2. Izpiski iz matičnih knjig (rojstva, poroke, smrti) se smatrajo za edine uradne dokumente, zato ni potrebno v to svrhu izdajati nikakih dodatnih potrdil.

3. Za dosego denarne podpore družinam z več otroki (Uradni list FLRJ št. 101-783-49, čl. 11) zadostuje odgovarjajoče potrdilo podjetja, kjer je upravičenec zaposlen.

4. Račun podjetja Žale in mrliški list sta dovoljna dokumenta za izplačilo pogrebnih stroškov.

5. Za pridobitev štipendije odslej ni potrebno izdajanje nikakih potrdil.

6. Potrdila o sekvestriranem ali zaplenjenem promoženju, ki jih je doslej zahtevalo okrajno sodišče, se ne izdajajo več, ker o tej stvari vodi evidenco sodišče samo.

7. Vsa potrdila naj se odslej izdajajo le za primere iz lastnega službenega delokroga.

8. Za izdajo najrazličnejših potrdil se je posluževati izjave samega prosilca, podane pred organi oblasti in potrjene z dvema pričama, kar naj služi kot uradni dokument.

9. Svet Vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti bo uredil preko resorov pregled vseh potrdil, ki jih imenovani zahtevajo oziroma, ki naj še obstajajo. Isti svet pripravlja tudi pregled vseh obrazcev, po katerih ljudski odbori pošiljajo poročila.

Pripomniti pa je, da se nekateri birokrati še ne morejo sprijazniti s temi sklepi in še vedno zahtevajo od ljudi dosedaj v praksi uveljavljena potrdila. Na primer, železnici še sedaj ni dovolj za povrnitev pogrebnih stroškov izpis iz matične knjige in račun o plačanih pogrebnih stroških, temveč pošilja prizadete na rajon, ker mu ta ne izda potrdila, pa na mestni ljudski odbor.

Ugotovitev po drugem vprašanju je mnogo razveseljivejša, saj so na večini terenov in rajonov že organizirani razni sveti in komisije, od katerih nekateri že kar dobro delajo, na primer: stanovanjski, socialno-zdravstveni in še nekateri. Slabost pa se je opazila v temu, da se odborniki v več primerih zelo malo ali pa nič ne zanimajo za delo teh komisij in svetov. Premalo se še zavedamo, da z aktivnim delom v komisijah lahko rešimo največ problemov, ki jih pred nas postavljajo volilci na zborih volilcev, po drugi strani pa na sejah teh komisij dobimo največ problemov, katere naj bi obravnaval zbor volilcev, saj se prav tu obravnava terenska problematika. Opaziti pa je ponekod napredek, saj ima rajonski ljudski odbor Šiška organiziranih 32 gospodarsko-komunalnih komisij na terenu, katerim predsedujejo ljudski odborniki. Torej so komisije in sveti že izvoljeni in več ali manj že delajo, naloga naše komisije in vseh odbornikov pa bi v bodoče bila poleg ostalega tudi ta, da posvetimo več pažnje delu komisij in svetov, ter da se bodo dobre in preizkušene ter za vse terene in rajone sprejemljive oblike dela hitreje prenašale na vse terene in rajone.

Druga naloga, ki si jo je zadala komisija, je bila uvedba dežurne službe rajonskih in mestnih ljudskih odbornikov na svojih terenih. Pri tem smo se posluževali izkušenj, ki jih je imel IV. rajon, ki je k temu

prvi pristopil. Dežurna služba je v večini primerov že organizirana, slabost se pa kaže v tem, da so volivci premalo seznanjeni s tem in so le redki, ki se poslužujejo dežurnega odbornika za nasvet. Zato bo po mnenju komisije potrebno, da frontne organizacije bolj seznanijo svoje člane o uvedbi in pomenu dežurstva odbornikov. Druga slabost se vidi v tem, da odborniki precej neresno jemljejo vprašanje dežurstva — ali se ne držijo točno predpisanega časa ali pa sploh ne pridejo dežurat. V več primerih dežurajo samo rajonski ljudski odborniki, kar daje videz, da nekatere mestne odbornike ne zanima problematika terena in reševanje iste. Komisija je mnenja, da je dežurstvo tudi eno od uspešnih oblik, potom katerih se dobi večji stik z volivci, istočasno pa od njih probleme, ki naj jih odbornik reši potom raznih svetov in poverjeništev odnosno na zborih volivcev, saj prav to pred nas postavlja poglobljanje demokracije in pa volivci sami.

Ko je komisija obravnavala vprašanje udeležbe na zborih volivcev, katera je bila na nekaterih volilnih enotah dokaj pičla, kar je bilo poudarjeno že na zadnjem zasedanju, je prišla do zaključka, da bo najboljšo sredstvo agitacije za udeležbo poleg ostalih dobra priprava odbornikov za zbor volilcev, pri čemer naj bi se posluževali poleg že navedenega tudi predhodnega sestanka vseh odbornikov na določenem terenu in udeležbo vseh na zboru, četudi se zbori vršijo po rajonskih volilnih enotah, da bodo tako vsi seznanjeni z nalogami, ki jih pred njih postavlja zbor volivcev in da bodo kolektivno reševali vse probleme terena. Pri osvetljevanju raznih problemov, na katere zadevamo, nam bo veliko pripomogel klub ljudskih odbornikov, za katerega organizacijo je komisija uvidela potrebo že pri prvih zborih volivcev. Zato je potrebno, da se kluba čimbolj poslužujemo, da se bomo tako čimbolje pripravili za zbere volivcev, ker če bodo ti dobro potekali, tudi udeležba ne bo več problem.

Iz vsega navedenega komisija predlaga skupščini sledeče:

1. Predsednik komisije naj se kliče na seje izvršnega odbora, kadar se razpravlja o reorganizaciji in problemih, po katerih dela komisija.
2. Vsak odbornik naj bo na terenu aktiven, pomaga naj pri delu različnim komisijam in svetom in jih smatra za svoj pomožni organ.
3. Ljudski odborniki enega terena naj se dogovore o skupnem delu, skupno naj se pripravijo za zbor volivcev ter kolektivno rešujejo vse naloge, ki jih pred njih postavlja zbor volivcev.
4. V razpored dežurne službe odbornikov naj se uvrstijo vsi odborniki, uvede naj se točen čas in disciplina.
5. Ljudski odborniki naj se poslužujejo kluba, v katerem naj se pojasnjujejo vsi problemi v mestnem merilu.

f) *Komisija za prošnje in pritožbe.*

Tov. Očepek Lojze poroča:

Komisija za prošnje in pritožbe je pristopila k delu na ta način, da je potom časopisa »Gradimo« objavila izvolitev komisije pri Mestni ljudski skupščini in apelirala s tem na volivce, da se zaradi ukinitve Kontrolne komisije sedaj v vseh primerih nepravilnosti in nezakonitosti, poleg obstoječega Urada za pritožbe in predloge pri Izvršilnem odboru MLO, obračajo tudi neposredno na našo komisijo.

Do sedaj je komisija za prošnje in pritožbe sprejela 12 pritožb oz. prošenj. Od teh so bile vse pritožbe večinoma stanovanjski primeri (6), 1 pritožba glede nezakonitega odpusta iz službe, ena zoper nepravilno zaposlitev in prejemke, prošnja za intervencijo v dodelitvi kredita ter pritožba zaradi nameravane ukinitve Centralne recepcije. Poslednjo je komisija odstopila v reševanje Komisiji za pospeševanje turizma in gostinstva.

Kot množični pojav pritožb državljanov je komisija obravnavala pritožbe državljanov ob priliki vpisa v državljanško knjigo in pri izdajanju osebnih izkaznic. Te pritožbe so bile utemeljene in jih je komisija rešila skupno s poverjeništvom za notranje zadeve na ta način, da je izboljšala organizacijo poslovanja z dodelitvijo večjega števila uslužbencev pri reševanju zadev in z dodelitvijo primernejših prostorov ter s tem dosegla ekspeditivnost v reševanju in odpravila nepotrebno dolgotrajno čakanje.

Drug tak pojav množičnih pritožb državljanov je predstavljalo kritično stanje po ambulantah ob priliki epidemije influence. V ta namen so člani komisije pregledali nekaj sektorskih ambulant in ugotovili skrajno obremenitev istih. Vsak zdravnik je sprejel na uro od 13 do 15 bolnikov. Posledica takega ogromnega števila bolnikov je seveda bila tudi nečistoča po ambulantah in ostalih prostorih, čemur pa bi mogla vodstva odpomoči. Člana komisije sta pri pregledu poslovanja poliklinike na Miklošičevi cesti v razgovoru z ljudmi ugotovila, da bolniki pred rentgensko ordinacijo neopravičeno čakajo po ves dan tešč. Mnogi od teh so prihajali tudi iz oddaljenejših krajev, vezani na vlak in so se vračali, ne da bi prišli na vrsto, in to celo po več dni zaporedoma. Glavna hiba je bila v tem, da so se zaporedne številke izdajale bolnikom za sprejem neomejeno, brez ozira na zmožljivost že itak maloštevilnih rentgenologov. Posledica je bila, da je ogromno število bolnikov brezuspešno čakalo na sprejem. V razpravi z upravnikom poliklinike je komisija ugotovila, da med dopoldnevom ambulanta dve uri ne posluje zaradi pomanjkanja rentgenologov, česar pa bolnikom niso objavili. Pacienti so upravičeno grajali odnos strežnega osebja, ki ni pojasnjevalo vrstni red in je poleg tega bilo še grobo v občevanju. Z intervencijo komisije je uspelo ta odnos osebja do bolnikov spremeniti. Uspelo je komisiji tudi izboljšati red in snago, ker je predlagala, naj se prostori čistijo ponoči, ker ambulanta posluje celodnevno.

Bodoče delo komisije bo poleg individualnega reševanja prošelj in pritožb državljanov tudi to, da bo iz problemov, nakazanih od državljanov, izluščila problematiko ter reševala te primere kompleksno.

Nadalje smatra komisija, naj bi se nanjo obračali tudi ljudski odborniki, ki sprejemajo eventuelno tudi prošnje in pritožbe državljanov ob priliki terenske dežurne službe, pa jih mogoče sami ne morejo neposredno rešiti, oziroma naj ob taki priliki napotijo volivce neposredno na komisijo za prošnje in pritožbe, ki je po soglasnem sklepu uvedla redno dežurno službo na sedežu predsedstva skupščine.

Po 15-minutnem odmoru pozove predsednik skupščine člane komisij, če imajo k podanim poročilom kakšne pripombe.

Tov. *Vršnik Lojze*: V poročilu komisije za pospeševanje turizma in gostinstva, ki sem ga podal, so predlogi, ki jih ne bo mogoče izvesti v kratkem času, temveč je komisija ugotovila predlagane izboljšave, ki naj bi se izvedle v mejah možnosti. To velja zlasti za one predloge, ki so izvedljivi le z zasedbo stanovanjskih prostorov. Glede Doma Armije ni komisija mnenja, da bi ga bilo treba ukiniti, ker služi dom Armije tudi za stanovanje velikemu številu oficirjev, ki si, zaradi stanovanjske krize ne morejo dobiti potrebna stanovanja. To poudarim v toliko, da bodo Izvršilni odbor in ljudski odborniki smatrali, da so predlogi komisije perspektivni.

2. POJASNILA ČLANOV IZVRŠILNEGA ODBORA NA PREDLOGE KOMISIJ IN VPRAŠANJA LJUDSKIH ODBORNIKOV

Tov. *Jelenc Aleš*: Na vprašanja, ki so bila podana na zadnjem zasedanju kot tudi na predloge, ki so bili postavljeni na današnjem zasedanju od komisije za turizem in gostinstvo bi podal pojasnila.

Vprašanje Gradu je zelo važno vprašanje za samo mesto, ureditev pa zahteva večletno dobo. Kot prvo, kar se je storilo na gradu, se je odprl stolp na Ljubljanskem gradu, ki vse od osvoboditve dalje ni bil dostopen za občinstvo. V prvih 4 dneh po otvoritvi je obiskalo stolp 3.800 obiskovalcev, kar je dokaz, da so obiskovalci Ljubljanskega gradu to z veseljem sprejeli. Komisija za gostinstvo in turizem je dalje predlagala, da bi bilo potrebno urediti na Ljubljanskem gradu bife. Komisija predlaga, da bi se postavila baraka, ki bi služila za te namene, vendar bi bila boljša rešitev tega vprašanja na ta način, da bi se vsaj provizorno izvedla ureditev onega dela gradu, kjer se po načrtih predvideva, da bo služil gostinstvu in katera dela ne bi zahtevala prevelikih finančnih sredstev. Težave so obstojale doslej le v pomanjkanju delovne sile. Spričo zmanjšanja gradbenih del na področju Ljubljane bo možno dobiti gradbeno ekipo, ki bo lahko te stvari uredila, sredstva za to pa bo dalo Združenje drž. gostinskih podjetij.

Drugo vprašanje je ureditev Švicarije za turistične namene, kar predlaga ista komisija. Ljudski odbor je pred dvema letoma ta objekt uredil

kot gostinski obrat in plesišče. Prebivalstvo mesta pa se je proti temu pritoževalo in navajalo, da se je najlepši del mesta Tivoli in Rožnik pretvoril v poznih nočnih urah v vse prej, ko mirno in tiho sprehajališče in se je zaradi tega gostinski obrat v Švicariji opustil, prostore pa dalo na razpolago 4 umetnikom, ki so jih preuredili v svoje ateljeje, del prostorov pa služi stanovanjskim namenom. Smatram, da je ta način izkoriščanja Švicarije boljši. Za gostinski obrat v območju Tivolija pa se bo ponovno uredil Bellevue, ki je nalašč za to grajen in primerno oddaljen od neposrednega urejenega parka Tivoli.

Res je, da je Golovec vse premalo izkoriščen za Ljubljano in bo potrebno v doglednem času pristopiti k sistematični ureditvi tega dela mesta. Stavbo na Golovcu, ki je svoječasno služila za bife, pa začasno še ne bo mogoče uporabiti za te namene.

Na zadnjem zasedanju je bilo podano vprašanje glede otroških igrišč. Vsem terenom se je priporočalo, da na svojem območju uredijo otroška igrišča, k čemur so tudi pristopili. Mnogokje pa je ostalo le pri začetnih delih, ker ni bilo dovoljnih sredstev za nabavo rekvizitov, potrebnih za otroško igrišče, ki so precej dragi. S pionirskim svetom se namerava zadevo otroških igrišč dokončno rešiti na ta način, da bi otroška igrišča prišla pod nadzorstvo mestne vrtnarije; v letošnjem letu pa, da bi se pristopilo k ureditvi vsaj 4 igrišč in sicer: 1. na vogalu gledališča in Puharjeve ulice, 2. na Prulah, 3. na nunskem vrtu, 4. na vogalu Zarnikove in Peruškove ulice.

Manjše zelenice pa se bo poskušalo urediti v vsakem parku, tako da bi se preprečilo razmetavanje peska po otrocih po vsem parku.

Glede trolejbusne proge, ki je bila tudi predmet razprave na zadnjem zasedanju, bi omenil, da niso resnične govornice, ki krožijo po Ljubljani, da so drogovci popolnoma zanič, da jih bo treba izmenjati. Posebna komisija, ki se je osnovala, je pregledala celoten projekt in predvidela nekatere spremembe, ki pa niso bistvenega pomena in se bo z napeljevanjem omrežja lahko pričelo v prihodnjih dneh in bo, če ne nastopijo nepredvidene težave, v mesecu septembru stekel trolejbus na progi proti Ježici.

Na vprašanje glede sanitarnih naprav v zvezi z vodo in kanalizacijo bi povedal, da se je situacija glede vode v zadnjem času nekoliko izboljšala, ker sta zasigurani dve črpalki za Kleče, kar bo odstranilo večje motnje za severozapadni del mesta, dočim je vprašanje zadostne preskrbe vode za južni in vzhodni del mesta še vedno pereče, ker še nismo uspeli dobiti potrebnih cevi, ki bi tudi temu delu mesta dovajale zadostne količine vode. O tem vprašanju je že razpravljaj IO na svoji seji in sklenil, da bo, če ne bo mogoče drugače, potom svojega izvoza zasigural nabavo potrebnih cevi, ker je preskrba južno-vzhodnega dela mesta z vodo nujna, ker se prav v tem delu nahaja bolniška četrt, ki potrebuje velike količine vode.

Kritizirana je bila tudi čistoča ljubljanskih ulic in mesta na sploh. Izpiranje ljubljanskih ulic se je doslej vršilo dvakrat tedensko, kar je premalo, posebno v sedanjih mesecih, ko je prišlo na trg sadje (češnje). Čistoča mesta pa je v veliki meri odvisna od državljanov samih, ki premalo pazijo na snago in odmetavajo odpadke sadja po ulicah, mesto da bi jih odlagali v za to predvidene košarice. Da se dvigne čistoča mesta, se bodo v bodoče izpirali ljubljanske ulice trikrat tedensko, v središču mesta pa bodo čistilci zaposleni celodnevno na ulici in ne samo v jutranjih urah.

Za izboljšanje cest so bile po komisiji za promet in ceste nakazane velike potrebe in je brez dvoma potrebno tudi pri podjetju, ki je odgovorno za ceste, vprašanje cest zaostri in bi s tem v zvezi bilo potrebno posvetiti večjo pozornost strojnemu parku podjetja, kar bi povečalo zmogljivost podjetja. Poleg tega bo potrebno skupno s komisijo za ceste in strokovnjaki resno prediskutirati sam sistem dela v tem podjetju, ki ima zelo veliko in odgovorno nalogo.

Važen problem v komunalnih podjetjih je vprašanje nagrajevanja. Doslej so bile plače delavcev, zaposlenih v komunalni dejavnosti manjše od ostalih panog. Gotovo je to eden od vzrokov, zakaj se ni moglo dobiti delavcev za komunalna dela, posebno pa še na dela v podjetjih »Snaga«, »Kanalizacija« in za grobarska dela, kjer so zaposleni le stari ljudje in ni priliva mlajšega kadra. Zato se bo za ta dela prilagodilo plačo višini kot je v gradbenih in sličnih podjetjih, poleg tega pa bodo prejemale še kot dodatek obleko in čevlje.

Kritično je stanje glede delovne sile pri podjetju Žale, in to zlasti kar se tiče grobarjev. Od potrebnih 10 grobarjev so na delu le štirje, od teh pa sta dva tik pred upokojitvijo. Po vojni ni bilo niti enega pristopa na to delo. Vzrok je v tem, ker so imeli razmeroma nizke plače, tako da je znašala skupna plača z dodatkom za težko delo din 13.— na uro. Mezda se je izplačevala izključno na urno delo. Skupno s sindikalno organizacijo in upravnim odborom se je prediskutiral predlog grupe grobarjev ter je bil predlog osvojen, kar je potrdilo tudi Ministrstvo za delo in znaša sedaj urna mezda grobarjev din 15.— plus dodatek na stalnost in dodatek za zdravju škodljivo delo. Poleg tega je podjetje dolžno preskrbeti vsakemu delavcu letno en par čevljev, en par gumi škornjev ter kompletno delovno obleko. Delo izkopa jame se bo vršilo na akord, kar bo dalo možnost višjega zaslužka za skoraj 70 odstotkov napram starim mezdám. Z vsemi temi izboljšavami je sporazumno delavstvo in bo na ta način tudi mogoče dobiti za ta dela potrebno delovno silo. Prav na isti način je bilo rešeno vprašanje pogrebcev, ki so imeli prav tako doslej urno mezdo din 13.—, kvalificirani delavci (mizarji), ki so v popoldanskih urah vršili pogrebe pa so prejemale svoji kvalifikaciji pripadajočo mezdo, vendar so bili kvalificirani delavci pri podjetju Žale nižje plačani (17.— din na uro) kot pri drugih podjetjih (19.— din na uro). Za čas pogrebcev se je tudi tem delavcem priznal do-

datek za zdravju škodljivo delo, k urni mezdi pa se je priznal še dodatek na stalnost.

Pri podjetju Snaga je bilo kritično stanje pri voznikih, ki odvažajo smeti zaradi nepravilnega nagrajevanja. Ti vozniki so prejeli urno mezdo din 13.—, dočim so vozniki pri prevoznških podjetjih prejeli din 18.— na uro. Pri tem pa je treba upoštevati, da je delo s pobiranjem smeti mnogo težje od navadnega prevoznškega dela. Zadeva se je uredila na ta način, da bodo prejeli vozniki, ki so zaposleni pri pobiranju smeti enake plače kot vozniki pri ostalih prevoznških podjetjih, poleg tega pa imajo pravico do delovne obleke in enega para čevljev. Za izboljšanje odvažanja smeti se namerava to delo mehanizirati ter bo to delo sprostilo šest parov konj in štiri ljudi, zahtevalo pa bo od smetarjev, ki bodo zaposleni na tem poslu intenzivnejšega dela, vsled česar bo ponovno potrebno pristopiti k pravilni ureditvi mezd.

Delavci, zaposleni v Mestni vrtnariji, so prejeli doslej urno mezdo din 11.— (nekvalificirani), odslej naprej pa bodo po poteku preizkusne dobe (3 mesece) prejeli nekvalificirani delavci urno mezdo din 13.—, letno eno delovno obleko in en par gumi škornjev. Nepravilno je bilo postopanje pri vrtnarskih delavcih, ki se jih je smatralo enake ostalim kmetskimi poljedelskim delavcem.

V podjetju Kanalizacija so bile težave glede delovne sile, zaposlene pri čiščenju kanalov. Gotovo je, da je to eno najtežjih del v komunalni dejavnosti. Ti delavci prejema sedaj urno mezdo od 17.— do 12.— din, tej se prišteje dodatek na stalnost in dodatek za zdravju škodljivo delo. Podjetje je dolžno oskrbeti delavcu dve delavni obleki, vključno perilo, gumijaste kombinezone in maske. Delavci imajo pravico do določenega obroka mleka. Delovni čas traja le 7 ur zaradi obveznega kopanja.

Ureditev mezd in dodatkov za delavce, zaposlene na cestah, še ni dokončna, vendar je uvedeno akordno delo in se predvideva, da bodo tudi ti delavci imeli pravico do delavne obleke.

Komisija za promet in ceste je stavila predlog glede ureditve parkiranja koles. Doslej je urejeno parkiranje pri Figovcu, v Št. Vidu, na Dolenjski cesti in pa na trgu. Postavitve potrebnih stojal pred trgovske lokale se še ni izvedla, čeprav je bilo to že svetovano odgovornim osebam na RLO-ih.

Preimenovanje ulic je doslej oviralo pomanjkanje potrebnega materiala, v zadnjem času pa je uspelo zagotoviti potrebno količino dekapirane pločevine ter se bo lahko pristopilo k izvedbi tega dela. Dosedanja praksa v mestih Beograd in Sarajevo je pokazala, da ni priporočljivo izvesti široko preimenovanje ulic, ker kljub preimenovanju ostanejo v rabi še vedno stara imena. Zato naj komisija ponovno pregleda spisek preimenovanih ulic, nakar se bo k delu lahko pristopilo še v letošnjem letu.

Tov. M o j š k e r c Janez: Na diskusijo in predloge, ki so bili podani na zadnjem in tudi današnjem zasedanju glede izkoriščanja stanovanjskega

fonda, bi podal naslednja pojasnila. Vprašanje izpraznitve Rakovnika, Mladike in gimnazijskega poslopja v Št. Vidu bi pojasnil, da je Ministrstvo narodne obrambe pristalo na izpraznitev Rakovnika, vendar je potrebno preskrbeti potrebne prostore za skladišča, ki jih je doslej imelo vojaštvo v tem poslopju. Kar se tiče Mladike in Št. Vida, smo prejeli odklonilno stališče, oziroma zahtevo po preskrbi enako vrednih prostorov.

Komisija za izkoriščanje stanovanjskih zgradb je stavila predlog za centralizacijo rajonskih uprav zgradb pri Mestnem ljudskem odboru. Izvršilni odbor je sprejel sklep, da se uprave zgradbe centralizirajo in da se ustanovi pri Mestnem ljudskem odboru podjetje Uprava zgradb, kateremu bo dodeljeno 40 do 50 ljudi, ki bodo vršili manjša popravila po hišah. Remontna podjetja pri Rajonskih ljudskih odborih bodo še nadalje obstojala ter bo njim kot ostalim obrtnim podjetjem dajala Uprava zgradb pri MLO-u v izvršitev razna dela na hišah, ki so pod njeno upravo. Prenos poslov od rajonskih uprav na mestno upravo se bo izvedel postopoma, tako da ne bo pri tem trpelo delo.

V zadnjem času se pojavlja vprašanje stanarine. Skupno z Glavno upravo za komunalne zadeve vlade LRS se je izdelal predlog za določitev stanarine. Ne namerava se povečanje stanarine, temveč le reguliranje, ker je nepravilno, da se n. pr. v središču mesta plačuje za enako stanovanje din 170.—, v blokkih pa din 600.—, da je drugačna stanarina v hišah, kjer so bile izvršene nadzidave, in slične nepravilnosti, kar je treba spraviti v sklad. Osnutek uredbe, ki bo urejala višino najemnin, bo predložil Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti vladi v potrditev.

Vprašanje hišnih redov. Predloge za hišni red so izdelali že vsi okraji in mesto Ljubljana, vendar leži to vprašanje nerešeno že leto dni. Izvršilni odbor mesta Ljubljane je sklenil, da se za področje mesta izdelata hišni red, kateri se bo kasneje, če bo potreba, prilagodil hišnemu redu, veljavnemu za celotno republiko.

Državljeni, ki prihajajo v Ljubljano iz drugih krajev ali republik (premesitve in slično) se pritožujejo proti rajonskim ljudskim odborom, češ da vlagajo prošnje za stanovanje na več RLO-ih, ti pa jih nočejo obravnavati z izgovorom, da ne spadajo prosilci teritorialno pod njihov RLO. Da se temu odpomore, je sklenil Izvršilni odbor, da se prošnje, ki jih vlagajo državljani, bivajoči izven Ljubljane za dodelitev stanovanj v Ljubljani, vlagajo neposredno pri Mestnem ljudskem odboru, ki bo prošnje rešilo v sporazumu z RLO in o tem obvestilo prosilca.

Na vprašanje, kako je s prostori, ki se izpraznjujejo z ozirom na znižanje administrativnega kadra v ustanovah in podjetjih, bi pojasnil, da so se nekatere preselitve svetov in direktij že izvršile, da pa se bo še nadalje utesnjevalo poslovne prostore zlasti one, ki so svoječasno služili za stanovanja. V provizorijih ob Parmovi ulici bo možno namestiti še nekatere urade, ker imajo kapaciteto 1200 ljudi, dočim je bilo do sedaj pred reorganizacijo zaposlenih le 300 uslužbencev.

Ljudski odbornik Ostanek je stavil vprašanje v zvezi z rajonskimi stavbami Vič in Moste. Z ozirom na reorganizacijo Rajonskih ljudskih odborov bodo te stavbe prevelike za sam upravni aparat RLO-a in se bodo v smislu razgovora z generalnim sekretarjem pri Predsedstvu vlade v te stavbe namestile tudi druge ustanove. Vendar je to še stvar razgovora.

V ilustracijo bi še navedel, da je Stanovanjsko poverjeništvu vkljub veliki stanovanjski krizi, ki je v Ljubljani do konca meseca maja skupaj z rajonskimi poverjeništvu za stanovanjske zadeve rešilo cca 730 prošenj. Od teh se je izdalo odločbe za 193 novih stanovanj (90 stanovanj pridobljenih na račun zmanjšanja administrativnega aparata, 48 v novogradnjah v blokkih, 4 v montažni zgradbi za Bežigradom in pa 11 stanovanj, ki so se pridobila z gradnjo hiše Rudarske direkcije, z malo gradnjo pa se je pridobilo cca 40 stanovanj). Pred dovržitvijo pa je še 72 stanovanj v blokkih Šiška. Pridobilo pa se je v letošnjem letu tudi 39 samskih sob.

Na zadnjem zasedanju je bilo rečeno, da se stanovanjska kriza stopnjuje, vendar to zaradi ustavitve kreditov za investicije in male gradnje. Z novogradnjami bi letos pridobili 1062 stanovanj in sicer malogradnje na področju Ljubljane bi dale 438 stanovanj v 383 stavbah. Te hiše so že pod streho, z ustavitvijo investicij pa so trenutno dela na njih zastala. Nadaljevanje z deli se bo pričelo takoj, čim izide navodilo za izvajanje uredbe, ki predvideva nadaljevanje gradnje malih hiš. Republiška in zvezna podjetja ter Mestni ljudski odbor so nameravali v letošnjem letu zgraditi 624 stanovanj, vendar so republiški in zvezni krediti zelo omejeni in ni polne varnosti za izvršitev teh del. V glavnem bi bila potrebna preusmeritev dela na izvrševanje nedokončanih zgradb. Nedograjenih stavb na področju Ljubljane je v vrednosti cca 380 milijonov din. Ta znesek pa se nanaša samo na gradbena dela. Mnogo pa je hiš v Ljubljani, ki bi se dale z malimi zidarskimi deli in malimi stroški usposobiti za stanovanja.

Tov. Kutin Franc: Z ozirom na kritiko, ki se pojavlja na zborih volivcev, dalje z ozirom na upravičene pripombe komisije za javni izgled mesta in pripombe podane na zasedanjih, bi navedel par konkretnih podatkov o kaznovanju prekrškov javnega reda v času od 1. januarja do 31. maja. V Ljubljani je bilo skupno v teku petih mesecev kaznovanih 658 ljudi, od tega odpade na splošne prekrške 362 primerov, na prometne prekrške pa 296 primerov. Tipično izbijajo na dan kršitve javnega reda in varnosti (pretepi, neprimerno vedenje na javnem kraju, neprimeren odnos do ljudske imovine itd.). Teh primerov je 182. Pri prometnih prekrških so največkrat storilci kaznovani zaradi nepravilne vožnje, vožnje v pijanem stanju, vožnje brez šoferskega izpita in slično. V teh številkah pa niso zapopadeni primeri težjega značaja, ki so bili predani Javnemu tožilstvu. Številke same nam povedo, da je teh kazni precej, da pa jih je še premalo z ozirom na dejansko stanje in da so naši organi

topogledno še premalo ukrepali z ozirom na pritožbe prebivalstva, ki hoče imeti red in primerno uravnovešeno kulturno življenje. Že v preteklem letu se je na seji Izvršilnega odbora ugotovilo, da se je struktura ljubljanskega prebivalstva bistveno spremenila in da je le 25 % tistih stalnih Ljubljančanov, ki smatrajo Ljubljano kot nekako svoje mesto, da pa je 75 % prebivalstva, ki se tega še ne zaveda v polni meri. Kar se tiče organov varnosti, nastopa pri njih isti pojav. V ljudski milici je majhen procent Ljubljančanov. So to ljudje, ki delajo sicer po predpisih, po zakonitih določilih, vendar manjka nekaterim samoiniciativnosti, manjka jim občutek za vzdrževanje reda, spoznavanje ljubljanskih težav; usmerjanje prebivalstva v pravilnem odnosu do mesta in njegovih znamenitosti ter reda v mestu. Zasedujejo se vse napake organov Ljudske milice. Grobe napake LM smo in jih bomo dajali pred vojaško sodišče, kjer so in bodo prejeli zasluženo kazen.

Ne morem pa se strinjati z analizo komisije za javni izgled in red češ, da »so se vrinili tudi v ljudsko milico negativni elementi, ki rušijo njen ugled«, ker je ta analiza postavila šablonsko trditev, ki bi lahko povzročila nepravilne komentarje. Nimamo primerov urinjenja negativnih elementov v LM. O urinjenju govorimo v primeru, ko pride nekdo v neko družbeno organizacijo z namenom, da bo v njej negativno deloval in s svojim delom povzročil negativne posledice t. j. sabotazo. Takih primerov v LM nismo imeli in jih zato ne moremo tako klasificirati. Vloga organov LM je dvojna: 1. represivna, 2. pomoč prebivalstvu. Nekateri te dvojne vloge ne razumejo in večkrat eno in drugo zamenjujejo. To kaže na neizkušenost ali malomarnost ljudi. Kritika takih primerov mora biti postavljena na dejanski stan. Če bi se vsaka napaka obravnavala kritično, ne bi to vzgojno vplivalo na kader LM in bi nepovoljno vplivalo na povezavo med prebivalstvom in organi varnosti. So negativni primeri tudi s strani tistih ljudi, ki se pritožujejo nad organi varnosti. Ti se kažejo predvsem v njih nestrpnosti. V primeru raznih povork ali slavnosti na ulicah, kjer je postavljen šablonski red, so med gledalci ljudje, ki se tega reda ne držijo, čeprav so ti pošteni in politično dobri ljudje, ki bi morali s svojo lastno disciplino vplivati na okolico. Družbene organizacije in ustanove bi morale polagati več pažnje na vzgojo ljudi glede izvrševanja predpisov javnega reda. Prav zato večkrat obveščamo o kaznovanju tudi ustanove in družbene organizacije, v katerih so kršilci zaposleni; zaradi kaznovanja s strani ustanove, vendar se proti takim kršilcem ne uvaja disciplinski postopek. Objavljanje kršilcev javnega reda v tedniku »Gradimo« se je pokazalo kot koristno. Mnogo je primerov, ko so kršilci takoj pripravljeni plačati denarno kazen, boje se pa objave v časopisu.

Prav je, da se na zborih volivcev pojasnjujejo napake organov javnega reda, vendar jih je treba prej preveriti. Kritiziralo se je mnogo zaradi neoštevilčenja miličnikov, čemur je sedaj ustrezno, vendar mnogi tudi s tem niso zadovoljni in bi želeli številke na rokavih, opasačih itd.

H kritiki o organizacijskih problemih LM, ki se pojavlja v javni diskusiji, bi omenil, da je podobno razpravljanje organizacijskih vprašanj Ljudske milice v javni diskusiji neprimerno. LM je neke vrste vojska, ki je urejena na svoj način in se v drobnih organizacijskih problemih ne smemo spuščati tako daleč, da bi jih dajali na javno diskusijo. Pozitivna kritika se tako čestokrat prevrže v drobnjakarstvo, kar vpliva negativno. Kritike v časopisih so primerne, kadar gre za konkreten primer, če se pa le splošno nakazujejo razne nepravilnosti s strani organov LM, ni to pozitivna pritika in dovede do zaključka, da jo je napisala nepoučena oseba.

Vzgoja kadra LM ni lahka. Organom LM je treba močne politične zavesti in močne strokovne sposobnosti, kar pa se ne da privzgojiti v kratkem času. Delo z ljudmi, ki napačno delajo, z ljudmi, ki ustvarjajo kriminaliteto, ki se skrivajo za razne oblike svojega delovanja, ki ustvarjajo razne primere škodljivstva, to delo ni lahko in zahteva od vsakega poedinca v našem aparatu dobro poznavanje zakonitih predpisov, iznajdljivost, samoiniciativnost in večkrat hitro ukrepanje. Da se pri tem delu vršijo napake je gotovo. Zato razlagamo organom LM zakonite predpise, vsa težja kazniva dejanja se analizirajo in študirajo. Razumevanje poedincev pa zavisi od njihove predizobrazbe, kakor tudi let službovanja pri LM. Prav zato, ker nekateri kritiki ne poznajo ozadja in težav z vzgojo kadra, so v svoji kritiki neobjektivni, kar aparat LM čuti. Gotovo, da taka kritika ne more biti vzgojna. Poskrbeli bomo, da se bo v Ljubljani javni red zboljšal, vendar ne z masovnim kaznovanjem prekršiteljev, pač pa predvsem z raznimi drugimi ukrepi, ki bodo na zadovoljiv način rešili ta problem.

Tov. Sitar France: Na III. zasedanju je komisija za gospodarski plan in finance navedla nekatere kritične pripombe v zvezi s stanjem na mestnih kmetijskih posestvih. Prav tako je danes komisija za mestna kmetijska posestva in ekonomije ugotovila nekatere pomanjkljivosti, ki so vzrok, da naša mestna posestva niso dosegla tega, kar bi vsi skupaj želili. Zdi se mi da so bile te ugotovitve pomanjkljive in niso dale jasne slike stanja na naših posestvih. Smatram za potrebno, da se LO seznanijo s problematiko kmetijskih posestev, ki je precej težka in sega že leta nazaj. Od višine in kvalitete naših posestev je v veliki meri odvisna preskrba našega mesta in je že v zvezi s tem potrebna, da se MLO temeljiteje spozna s problemi mestnih kmetijskih posestev.

Informiral bi LO o izvršenih investicijah, t. j. o vloženi finančni sredstvih v mestna posestva, da bi lahko na podlagi tega ocenil, ali so bila vložena sredstva rentabilno naložena in da bi na drugi strani vplival v katero smer je treba razvijati naše delo. V posestvo Jesenkovo je bilo doslej investiranih 18,546.000.— din, v posestvo Pšata pa 23,596.000.— din, kar daje skupno 42,142.000.— din. Iz tega je razvidno, da je LO vložil precejšnja denarna sredstva in da moramo misliti na to, kako se bodo ta sredstva obračala, če hočemo, da bomo pravilno gospodarili. Za

pravilno gospodarjenje pa je potrebno, da poznamo strukturo naših posestev. Tolika finančna sredstva so potrebna zato, ker so posestva na teritoriju, ki za kmetijska posestva ni najbolj primeren, to se pravi na zamočvirjenem predelu južnega dela Ljubljane in na preplavljenem predelu Pšate ter so bila potrebna precejšnja melioracijska dela za usposobljenje zemlje, ki bo primerna za gojenje zelenjave. Prav vsled tega smatram, da bi morala komisija svojo delavnost usmeriti v tem pravcu in da bi s svojimi ugotovitvami in napotili lahko mnogo koristila v stvareh, ki še niso razčiščene in prispevala k odstranitvi ovir, ki zavirajo uspešno delovanje posestev. Mestna kmetijska posestva so se bavila zlasti s proizvodnjo onih artiklov, ki jih ljubljanski trg najbolj potrebuje. Vprašanje pa je ali so ta zemljišča za proizvodnjo teh artiklov tudi najbolj primerna, to se pravi ali so najbolj primerna za gojenje zelenjave. Živinoreja je eden od predpogojev, če hočemo ustvariti gojenje zelenjave. Pogoji za to so dani. Na Jesenkovem sicer nekoliko manj kot na Pšati, ker je sama struktura zemlje slaba (Ljubljansko barje), vendar smatram, da je orientacija na živinorejo v celoti pravilna, ker bomo s tem pridobili zadostne količine gnoja, kar bo izboljšalo kvaliteto zemlje.

Kot napačno smatram mišljenje, da je od dobrih objektov, od urejenih hlevov odvisen uspeh posestva, temveč je eden od osnovnih pogojev dobrega uspevanja posestva — dober kader, kader, ki ima veselje do dela na posestvu. To pride v kmetijstvu mnogo bolj do izraza, kot v industriji, kjer delajo stroji in je človek le usmerjevalec strojev, dočim je v kmetijstvu uspeh dela odvisen od načina pristopa in izvajanja dela na posestvu. Če se tega dobro zavedamo, potem temu sledi, da je treba tem ljudem posvetiti več skrbi in bi bilo pravilno, ko je bil za kmetijskega delavca, za živinorejca dober vsak človek, ki se je pokazal nesposoben v industriji ali kje drugje. Smatram, da je potrebno posvetiti tem ljudem večjo skrb kot industrijskim delavcem, da bo tako s pravo ljubeznijo in večjim veseljem pristopil k delu, kar se bo odražalo pri proizvodnji. Navodila, ki so bila dana glede kmetijskih delavcev, češ da ne smejo imeti stanovanj v naturi, da se mora strogo obravnavati nagrajevanje, so bila ovira, da delavci na posestvih niso vlagali maksimalno svojega truda za uspeh posestva. V razgovoru po tem vprašanju s strokovnjakom mi je ta povedal, da se je z namestitvijo dobrega živinorejca količina mleka povečala od 10 na 20, pa tudi 30 %, kar je dokaz, da je treba pravilno pristopati k reševanju kadra na posestvih. Na to sem opozoril iz razloga, ker je tov. Maček v svojem poročilu omenil, da imajo mestna posestva samo 69 % delovne sile, to se pravi, da nimajo niti številčnega stanja, ki bi zadostilo potrebam naših posestev in da je od kvalitete teh ljudi še posebej odvisno, kako bodo naša posestva napredovala ter da je potrebno prav temu vprašanju v praksi posvetiti več pozornosti, kot doslej.

Poročevalec komisije za gospodarski plan in finance je med ostalim omenil, da je kvaliteta živine na naših posestvih slaba. Iz podatkov je razvidno, da je povprečna mlečnost krav na mestnih posestvih: na Je-

senkovem 7,2, na Pšati 5,5, na Verdu 6,8, v Logatcu 9,2 in Boštanju 7,5 litrov mleka dnevno. Pri tem je treba upoštevati, da imamo na Pšati od skupnega števila 103 krav samo 42 molznic. Ne bi hotel nastopati kot advokat naših posestev, da bi zagovarjal to, kar se zagovarjati ne more, vendar je potrebno, da informiram LO na dejstva, ki se morajo upoštevati pri kvaliteti živine. Vsako posestvo, kot tudi Poverjeništvo za kmetijstvo pri MLO se je trudilo, da bi kvaliteto živine izboljšalo, da bi na osnovi odkupov dobilo kvalitetnejšo živino. Na Mestno klavnico pa so prihajale predvsem krave, ki so bile prebrane že na Okrajnih odkupnih podjetjih in tako ni bilo mogoče dobiti kvalitetnih krav. Za posestvo Pšata se je zbralo najboljše krave, ki so bile v Prestranku. To je bila mlada živina brez rodovnika, kjer ni znano poreklo in zato niso bile možne nikake temeljite selekcije, h kateri pa bomo morali pristopiti, če hočemo, da bomo kvaliteto živine izboljšali. Poleg tega je treba upoštevati, da zemlja na Pšati kot na Jesenkovem ni primerna za vzgojo močnih krmil. Na Jesenkovem se ne more sejati deteljine in se živina krmi v pretežni večini s kislom krmo, ki ne vpliva v večji meri na mlečnost krav, glede močnih krmil pa je posestvo navezано na Pivovarno Union, ki pa daje nezadostne količine pivskih tropin. Drugačno pa je stanje na posestvu v Logatcu, kjer je povprečna mlečnost 9,5 litrov dnevno. To pa zaradi tega, ker so tam dani boljši pogoji in posestvo samo prideluje močna krmila, kar neposredno vpliva na povečanje proizvodnje mleka. Če smo si zadali nalogo, da vzgajamo na naših posestvih živino, ki naj bo kvalitetna, potem je potrebno, da dobimo del te živine iz vzorno urejenih republiških posestev, kot so Kočevje in Ponoviče, po drugi strani pa bo treba zagotoviti boljšo krmo in pa kvaliteten kader, ki naj bi bil zaposlen na kmetijskih posestvih.

V ilustracijo bi navedel še gospodarsko stanje na naših posestvih. Kakor je iz poročila komisije za gospodarski plan in finance razvidno, naša posestva nimajo končne bilance niti za leto 1949. V nekaj dneh bo zaključena bilanca na Jesenkovem in na Pšati. Iz dosedanjih podatkov je razvidno, da je imelo Jesenkovo v letu 1949. izgube 900.000 din, bančni račun za leto 1950 pa kaže v dobro podjetja 1,100.000 din. Tu je treba upoštevati trgovino, ki jo vodi Jesenkovo za vsa kmetijska posestva MLO. Kljub temu pa vidimo, da se je gospodarsko stanje na naših posestvih bistveno izboljšalo, kar je tudi popolnoma razumljivo. Naša posestva so v letu 1948, 1949 in delno v letu 1950 proizvajala v glavnem agrarne proizvode za garantirano preskrbo, katere so pradjala po nizkih cenah. Posestvo Pšata je v preteklem letu odprodalo semenski krompir po takrat določeni ceni 2 din za kg, čeprav bi ga lahko prodajalo po ceni 20 din. To vprašanje se je v zadnjem času rešilo in je dobilo posestvo nakazanih za kritje razlike 800.000 din, dočim so posestva doslej v glavnem živele od subvencij in zaradi tega niso imela interesa in skrbi za izboljšanje svojega gospodarskega stanja. Posestvo Pšata je bilo v letu 1949 pasivno. Obratni račun je znašal 3,750.935 din, za leto 1950 pa 1,149.900 din,

kar kaže, da se stanje na teh posestvih iz leta v leto izboljšuje. V prvih letih se je vlagalo v posestva precejšnje vsote denarja v dela, ki se niso obrestovala, v sedanjem stanju pa bo od aktivnosti podjetja samega odvisen uspeh podjetja. Pri posestvu Logatec, ki ga je MLO prevzel novembra meseca leta 1950, je znašal obratni kredit ob prevzemu 2.463.954 dinarjev, dočim je samo za leto 1950 znašal 342.932 din. Kot povedano so vsa ta podjetja delala za garantirano preskrbo in so bili proizvodni stroški neprimerno višji od prodajne cene, dočim se bo to stanje v letošnjem letu bistveno spremenilo. Bilanca za posestvo Verd izkazuje v letu 1949 izgube 1.500.000 din, v letu 1950 pa 97.166 din. Iz vsega tega je razvidno, da se stanje na naših posestvih iz leta v leto boljša, smatram pa, da bi bilo napačno, če bi ostali pri sedanjem stanju, temveč bomo še z večjo voljo in borbo stremeli za tem, da se naša posestva dvignejo na tisto stopnjo, kot to zahtevajo potrebe in namen posestev.

Tov. *Štefan Edi*: Odgovoril bi na poročilo komisije za splošno preskrbo, ki je bilo podano na zadnjem zasedanju, kjer je bilo navedeno, da je bilo kritje mesa v aprilu mesecu le 47 %, dejansko kritje pa je bilo 60 %, ker ni bila v poročilu zajeta zadnja delitev v mesecu aprilu. V mesecu maju pa so bile potrebe po mesu krite 81 %, to se pravi, da so potrošniki mesta Ljubljane prejeli v mesecu maju več mesa, kakor prejšnje mesece, kar je delno vzrok v tem, da so potrošniki v Ljubljani dva obroka mesa nabavili še na odrezke živilskih nakaznic in na dopolnilne kupone, katere so prejeli po 15. maju. Če prištejemo k temu še nabavljeno meso na sproščenem trgu, ko se je v združenem in državnem sektorju prodalo ca 40.000 kg mesa, potem je bila v mesecu maju krita potreba mesa 91 %. Ni rečeno, da je šlo celotno to kritje na račun delavcev in nameščencev, kajti v novem sistemu je imel možnost nakupa mesa tudi potrošnik, ki sicer ni bil zapopaden v garantirani preskrbi in gre del prodaje mesa na sproščenem trgu na račun teh potrošnikov. Potrošnja svežega in suhega mesa se je, kakor je razvidno, v mesecu maju zelo povečala, in če bi se potrošnja mesa v takih količinah še stopnjevala ne samo v merilu Ljubljane, ampak tudi v ostalih industrijskih centrih, bi bil resno ogrožen živinski fond. Za 100 % kritje potreb po mesu se v Sloveniji potrebuje preko 2 milijona kg mesa mesečno. Pri tem pa ni všteto meso, ki ga potrošijo kmetje sami. V zvezi s tem je dal Svet za blagovni promet navodilo, da se v mesecu juniju omeji prost nakup živine tako, da bi se potrošnja približala 40 % kritju mesa. Ker se bo zaradi tega ukrepa zmanjšal pritisk na živinske fonde, bo nujno imelo za posledico znižanje odkupne cene živine. Da pa ne bi potrošniki bili prikrajšani, je dana možnost, da si nabavijo mast v prosti prodaji, katere je na razpolago v dovoljni količini. Nujno pa je, da bo tudi Mestna klavnica skrbela za večji dotok rib. Ta ukrep je bil potreben tudi za to, ker se je s prostim odkupom kupna moč zopet vračala na podeželje in če bi to stanje trajalo še naprej, bi bilo vse delo, ki je stremelo za odtegnitev denarja iz podeželja, brezuspešno. Da pa ne bo otežkočena pre-

skrba z mesom v industrijskih centrih, se bodo krile potrebe po mesu iz količin obveznega odkupa, ki se mora izvršiti do konca junija.

Vprašanje kritja potreb z maslom je reševati v zvezi z vprašanjem mleka. Okrajna odkupna podjetja imajo tendenco predelovati mleko v maslo in mlečne proizvode, ker se boljše vnovčijo in lažje hranijo. Ista tendenca se pojavlja tudi pri individualnem pridelovalcu, ker trenutno boljše vnovči maslo kot mleko in bi ta pojav otežkočil že itak slabo preskrbo z mlekom. Da se zniža cena maslu na prostem trgu in zmanjša povpraševanje, je bila dana v prosto prodajo mast po 350 din. Potrebe v maslu bodo pokrite na drugi strani tudi v precejšnji meri s pomočjo organizacije CARE s tem, da bodo potrošniki, t. j. otroci in bolniki prejeli v tem mesecu cca 30.000 kg masla. Če računamo, da se je v mesecu aprilu potom trgovskih podjetij in na trgu prodalo cca 5.000 kg masla, bodo potrebe delno krite odn. bo to vplivalo na zniževanje cen masla in mleka in na dvig mlečne produkcije.

V poročilu komisije za preskrbo Ljubljane z mlekom je bilo nakazano, da je bil največji dotok mleka v višini 22.000 litrov, da pa se je ta dotok zniževal tako, da je padel na 16.000 litrov. Poročati pa moram, da se je zadnje dni dotok zopet dvignil in znaša danes 20.000 litrov. Padeč mleka je nastal zaradi monopolizma Okrajnih odkupnih podjetij, ki niso razumela potreb industrijskih centrov, padeč je nastal zaradi slabega prevoznega parka in pa zaradi tega, ker Kmetijske zadruge niso imele gotovine, da bi plačale kmetu mleko in s tem kmetje niso bili več zainteresirani na prodaji mleka. Čim je bilo to vprašanje rešeno, je dotok mleka naraščal. Z boljšo organizacijo podjetja »Mleko«, predvsem pa s tem, ko se bodo ukiniła Okrajna odkupna podjetja, ki so bila veliki monopolisti, se bo tudi močno izboljšalo stanje, kajti na okrajih bodo odkupovale mleko le kmetijske zadruge in pa mestna odkupna podjetja. Povečal se je dotok mleka iz Primorske in samo Ilirska Bistrica daje dnevno 4.000 litrov mleka. Komisija je dalje stavila predlog, da bi se plačevalo mleko po tolsčobi. To bi bilo sicer potrebno, vendar doslej ni bilo izvedljivo, ker ni bilo na razpolago zadostno število meril. Podjetje »Mleko« bo nabavilo v inozemstvu 50 meril za ugotavljanje tolsče in pa kemikalije proti kisanju, da se izognemo naglemu kisanju mleka. Stavljen je bil predlog, da se za otroke do treh let odredi posebne hleve, kjer bi bila živina, ki bi dajala mleko samo za potrebe teh otrok. Za kritje teh potreb bi potrebovali dnevno 9.000 litrov mleka in se bodo zato uredili hlevi v Borovnici, Tomišlu in na Igu. Dalje je komisija ugotovila, da podjetje »Mleko« nima potrebnih vozil za prevoz mleka. To vprašanje se je rešilo na ta način, da se je centralizirala distribucija mleka in se je angažiralo mestno podjetje Prehrana, ki je dalo na razpolago potrebne kamione dnevno od 4. do 7. ure zjutraj, ki razvažajo mleko po Ljubljani. Prodaja mleka na trgu je v tem tednu prenehala, edino v trgovini pod Lemenatom prodaja mleko združni sklad zaradi intervencije po ceni 20 din za liter. Ta trgovina mora biti

v neposredni bližini trga, da kmetje vidijo, s kakšnimi cenami nastopa socialistični sektor.

Glede prevoza mesa je bilo poročano, da so avtomobili umazani in brez pokrival. Mestno podjetje Klavnica je že sedaj opremilo 3 kamione s pocinkano pločevino in preskrbelo potrebno blago za strehe. Napram ostalima dvema mesecema se je prevoz mesa v higienskem pogledu bistveno izboljšal, seveda ne smemo biti s tem zadovoljni, temveč moramo iti v tej smeri dalje.

V poročilu anketne komisije na zadnji skupščini je bilo omenjeno, da podjetje Sadje ni moglo zadovoljiti potreb ljubljanskega trga, kar je popolnoma razumljivo, kajti takrat, ko je komisija ugotavljala, so bile manjše možnosti nabave kot so danes. Brez dvoma je podjetje Sadje v mesecu maju in juniju povečalo nabavo, saj je to razvidno iz prometa, ko je bilo v mesecu januarju izvršenih nabav v višini 1,800.000 din, v februarju 2,900.000 din, v marcu 3,000.000 din, v aprilu 3,600.000 din, v maju 8,200.000 din. Tako to podjetje izvršuje plan, saj ga je prekoračilo v tem mesecu za 10 %. Nekoliko slabša so v tem pogledu rajonska podjetja, ki so izvršila plan le 62 do 70 %. Prav tako je slaba realizacija državnih posestev in je bilo od postavljenega plana realizirano le 36 %. Mreža prodajalen socialističnega sektorja se bo povečala za tri prodajalne, poleg tega pa se bosta odprli dve prodajalni, v katerih bodo prodajala svoje artikle republiškega podjetja iz okolice Zadra in Dalmacije, povezava pa se bo izvedla še z ostalimi republikami.

Rajonska podjetja so bila v preteklem letu nerentabilna. Z uvedbo sproščenega sistema trgovine pa se je promet v rajonskih podjetjih močno povečal in s tem tudi rentabilnost teh podjetij.

Pojavljala so se mnjenja ali naj bi podjetje Prehrana ostalo še nadalje kot centralno podjetje ali ne. V novem sistemu trgovine ne bomo več z administrativnimi ukrepi ustanavljali novih podjetij ter jih tudi ne ukinjali, temveč bo podjetje samo pokazalo ali je zmožno življenja ali ne. V sproščeni trgovini ne bo Prehrana kot edini distributer blaga, ker tu lahko nastopa vsako podjetje, tudi rajonsko, in je samo od pravilnega vodstva in trgovanja odvisen njegov obstoj.

Potrebe drv v Ljubljani znašajo skupno 165.000 m³, letos pa je realizirano doslej le 27 %. Ta procent realizacije drv je resen opomin, da je nujno pospešiti takojšnji večji dovoz drv v Ljubljano, kajti smo že na polovici leta in zato ne moremo biti zadovoljni z realizacijo ene četrte postavljenega plana. Z ozirom na zmanjšanje kadra v ustanovah in podjetjih ne bo mogoče v letošnjem letu računati pri dobavi drv na pomoč sindikatov. Poverjeništvu za trgovino in preskrbo in podjetje Kurivo morata takoj organizirati hitrejši prevoz drv iz kamionskih cest v Ljubljano. Te dni je že razpisana prva delitev drv za zimo in sicer 1 kub. meter za družino nad treh članov.

V diskusiji na zadnjem zasedanju je bilo tudi vprašanje plač odn. mezd delavcev in nameščencev. Že takrat sem odgovoril, da se ne sme

računati, da ima nameščene plače samo 4.000 din, temveč da je treba tej plači prišteti tudi industrijske nakaznice in bone za nabavo živilskih artiklov. Poleg tega je treba upoštevati, da so cene stanovanjem nižje od predvojnih cen, treba je upoštevati štipendije, ki jih včasih ni bilo, dalje ceno električnemu toku in še druge izdatke, ki niso višji od predvojnih. Ne sme se izvajati primerjava samo tistim redkim artiklom, ki so danes dejansko mnogo dražji napram cenam v bivši Jugoslaviji (kamgarn). Danes ne moremo govoriti o nezaposlenosti in ima vsak, ki je voljan delati in za delo sposoben, svojo namestitev. Pri upoštevanju vseh teh faktorjev se nam pokaže končni rezultat, da ni povprečna plača 3.800 do 4.000 din, temveč večja, upoštevajoč, da je vsak industrijski in prehranbeni bon vreden 4 din.

Po končanih pojasnilih članov Izvršilnega odbora na predloge komisij in vprašanja ljudskih odbornikov preide predsednik skupščine tov. *Krivic Vlado* na razpravo k tem poročilom.

Tov. dr. Pretnar Jože: Komisija za turizem in gostinstvo je pravilno nakazala perspektivne probleme, ki se nanašajo na razvoj gostinstva v Ljubljani zlasti glede prenočišč. Glede menz in restavracij pa ni dovolj izčrpno obravnavala problematiko sedaj obstoječih podjetij. Res je, da moramo zaznamovati velik napredek v teku sedanjega časa, toda položaj še ni zadovoljiv. Posebno pereče je vprašanje menz, ki hranijo okrog 15.000 ljudi. Pritožbe se nanašajo zlasti na pomanjkljivosti glede količine in kakovosti hrane v nekaterih menzah. Krivdo je iskati v neinicijativnem poslovanju nekaterih uprav, ki se pravočasno ne preskrbijo s potrebnimi zalogami in prihajajo zato v česte zadrege, dalje v pomanjkljivosti glede strokovne priprave jedi, pa tudi glede postrežbe same. Vprašanje menz je treba zato temeljito proučiti in ukreniti potrebno, da se položaj izboljša.

Glede restavracij in gostiln je v mnogih primerih nezadovoljiva ureditev glede čistoče in higiene, kar pa gre na račun obiskovalcev samih. Obremenitev upravnikov s prečrpanim administrativnim poslovanjem, dajanjem poročil, podrobnim planiranjem, posebno pa planom gotovine, ki često onemogoča pravočasne nabave, občutno ovira samoiniciativno in racionalno preskrbo.

To ima slabe posledice za kvaliteto in kvantiteto prehrane in tudi okrepcil in pijače. Pereče je nadalje vprašanje usposobljenega kadra, kar neugodno vpliva na kulturno postrežbo in dobro pripravo hranil. Tudi pri namestitvi in kompletiranju kadra često delajo obstoječi predpisi v postopku in glede plana delovne sile občutne ovire za uspešen razvoj in poslovanje gostinskega podjetja. Zato je važno, da se v gostinstvu čim prej sprostijo iniciativnost gostinskih podjetij in samostojnost upravnikov, ki naj ob sodelovanju v svojem združenju v smislu smernic, ki jih daje novi gospodarsko finančni sistem, preuredijo svoje gospodarstvo in poslovanje. S tem bo nastopila tudi medsebojna konkurenca, ki bo koristna ne samo podjetjem — delovnim kolektivom, temveč, kar je posebno

važno, široki potrošnji in preskrbi prebivalstva. Pomanjkljivosti glede usposobljenosti kadra pa naj se odpravijo z izobrazbo v tečajih in šoli, kakor to predlaga komisija in to posebno mlajšega osebja, ki je bilo že praktično zaposleno v gostinstvu.

Tov. *Valič Viktor*: Komisija za splošno preskrbo je v svojem poročilu navedla, da Ljubljana ni preskrbljena s kvalitetnim blagom, t. j. sadjem in zelenjavo. Treba se je seznaniti z vzroki, zakaj Ljubljana ni preskrbljena s kvalitetnim blagom in zakaj se v Ljubljani ne prodaja gotove artikle, ki so v ostalih republikah na razpolago v velikih količinah. Grah je n. pr. v Ljubljani po 35 din za kg, dočim je v dovoljni meri v LR Srbiji pri proizvajalcih na razpolago od 12 do 14 din za kg, solata je v Srbiji po 5 do 8 din za kg itd. Kaj je vzrok, da Ljubljana teh artiklov ne nabavlja. Vzrok leži v transportu. Vagoni s hitro pokvarljivim blagom so na potu najmanj štiri do pet dni. Pri takih transportih je razumljivo, da se podjetje ne upa nabavljati blago v Srbiji, ker mora računati na 50, včasih pa tudi 100 % okvaro. Glavna direkcija JDŽ je izdala navodila o hitrem prevozu pokvarljivega blaga, da se morajo ti vagoni priključiti brzim in osebnim vlakom itd., praktično pa se to ne izvršuje. Pri zahtevi povrnitve škode, ki je zaradi dolgega transporta nastala podjetju, utemeljuje zavarovalnica svojo rešitev tako, da železnica ni prekorachila dobe transporta, ker za ugotavljanje škode veljajo še vedno stari predpisi, na osnovi katerih sme potovati vagon iz Beograda do Ljubljane 7 dni. Tu so vzroki, zakaj Ljubljana nima določenih kvalitetnih artiklov blaga in to po nizkih cenah, ki bi ga sicer ob hitrem transportu lahko nudila potrošnikom mesta.

Tov. *Sefić Ludvik*: Tov. Mojškerc je omenil upravna poslopja RLO III in IV. Gotovo je, da bi z izgradnjo teh stavb pridobili najmanj 20 stanovanj, iz katerih bi se izselile razne inštitucije, ki so v centru mesta in bi se namestile v rajonskih poslopih. Apeliral bi na Izvršilni odbor MLO, da bi pokrenil vse potrebno za pridobitev finančnih sredstev za dokončno zgraditev teh zgradb, ki bi služile ne samo RLO, temveč tudi drugim institucijam.

Drugo vprašanje, ki me zanima, je vprašanje zgradbe kapucinov v Štepanji vasi. V letu 1949 je MLO vložil mnogo truda, da bi se ta stavba dogradila in preuredila za dom gospodarskih vajencev. Dela na tem objektu pa so sedaj zastala in se na zborih volivcev mnogo povprašuje, zakaj se stavba ne dogradi.

Tov. *dr. Debevc Franc*: V zadnjem času se mnogo govori o otvortvi gostilne Majaronček. Stavba, v kateri se je svoječasnó nahajala gostilna Majaronček, leži med objekti Kliničnih bolnišnic, v neposredni bližini Šlajmarjevega doma in Porodniške klinike. Mir, ki ga pacienti rabijo, je kaljen že po tramvajskem in velikem avtomobilskem prometu, če bi se pa odprla še gostilna Majaronček, bi bil ta mir še mnogo bolj ogrožen, zaradi tega Klinične bolnišnice ne morejo pristati na ponovno otvoritev tega gostinskega obrata.

Pereče pa je vprašanje prenočevanja tistih pacientov, ki prihajajo izven Ljubljane na preiskavo v Ljubljano in za katere je potrebno, da ostanejo v Ljubljani 2 do 3 dni, da se preiskava izvede, ni pa potrebno niti možno, da se te paciente sprejme v bolnišnico. Želeti bi bilo, da bi se v bližini Kliničnih bolnišnic uredila prenočišča za take paciente in naj bi se v tem prenočišču namestil tudi brezalkoholni bife. Danes ti pacienti najčesteje prenočujejo na kolodvoru ali v drugih neprimernih prostorih.

Tov. *Rakar Iva*: Podala bi nekatera pojasnila glede na poročilo Komisije za turizem in gostinstvo, kot tudi na pripombe, ki jih je iznesel tov. dr. Pretnar. Kot prvo bi obravnavala vprašanje množične prehrane. Delavsko uslužbenskih restavracij je v Ljubljani 75, v katerih se hrani cca 13.400 abonentov. Dijaških kuhinj je 36 s 7.826 abonenti. Skupaj 111 ustanov družbene prehrane. Največje število abonentov je v Ljudski kuhinji 1.500, nekaj obratov je s 700 abonentov, največ pa s 100 do 200 abonentov. Manjši obrati s 50 abonentov pa se bodo priključili v večje obrate. Administrativno so vezani ti obrati na Direkcijo gostinskih podjetij — upravo družbene prehrane, ki se dejansko bavi z zbiranjem evidence in razdeljevanjem blaga. Večjo pažnjo pa je Direkcija polagala na uspeh gostinskih podjetij, kar je sicer razumljivo, ker je to donášalo večjo akumulacijo, ni bilo pa pravilno pri reševanju nalog družbene prehrane. Obrati družbene prehrane so nabavljali predmete garantirane preskrbe pri podjetju Ekonom, ki je s svojim razvojem nudilo tem ustanovam poleg navedenih artiklov tudi blago sproščenega trga. Podjetja so bila z ozirom na malo gotovino, ki se jim je dajala na razpolago za nabavo artiklov prostega trga, navezana na podjetje Ekonom ter miso mogla nabavljati artiklov, ki bi jih drugje dobila po nižji ceni in tudi bolj kvalitetne. V jeseni preteklega leta so obrati množične prehrane prekasno prejeli potrebno gotovino za nabavo ozimnic, zaradi česar so bili kasneje navezani na višje cene. Krompir se je nabavil v pozni jeseni ob slabem vremenu, kar je imelo za posledico slabo vskladiščenje. Večina ustanov množične prehrane je čakala na razne dotacije in so zaradi premajhnega števila abonentov imele finančne težave.

V zvezi s pravilnim gospodarjenjem je povezano tudi vprašanje kadra. Stalno menjavanje kadra ima za posledico, da delo ustanove trpi, pomanjkanje strokovnega kadra (kuharskega in strežnega) se odraža na slabi pripravi hrane, kar povzroča nezadovoljstvo pri abonentih.

Pri kulturni postrežbi je važen faktor tudi droben inventar, ki ga v marsikaterem obratu množične prehrane manjka. V preteklih letih bi bilo ta inventar možno nabaviti po nižjih cenah, vendar upravniki niso bili dovolj samoiniciativni, da bi se s tem inventarjem oskrbeli. Objektivne težave, ki so bile, se niso odstranjevale z dovoljno borbenostjo. Za obrate množične prehrane bi bilo čimprej organizirati združenje, da bi tako imeli vsi obrati enotno gospodarsko vodstvo in da se bo tako kolektivno reševalo težave, po drugi strani pa bi združenje s svojim odkupnim pod-

jetjem pomagalo predvsem tistim obratom, ki se trudijo, ki pa ne morejo preko svojih težav.

Vsaka menza naj postane samostojno podjetje. One gostinske obrate, ki jih sedaj zasedajo menze, je vrniti za potrebe gostinstva. Manjše menze, ki imajo le majhno število abonentov, naj se še nadalje ukinjajo in priključujejo večjim menzam, ker je kapaciteta neizrabljenih večjih menz še za 2.000 abonentov. Vzgojo kadra je organizirati preko gostinske šole, kjer naj ne bo eden glavnih predmetov vprašanje administracije in finančnega gospodarstva, temveč usposabljanje v kuhinji in strežništvu. Menzam naj se omogoči nabavljanje inventarja. Lokali, ki jih bodo izpraznili obrati množične prehrane, naj se vrnejo gostinstvu. Gostilne pa naj prevzamejo tudi abonente. Gostinski obrati naj bi prevzeli za 40 % kapacitete abonentov, ostalih 60 % pa za splošno preskrbo. V C kategoriji stane meni 1750 din in odgovarjajoče število odrezkov živilske nakaznice ter bonov, v B kategoriji pa stane meni 2.200 din (kjer dobe v dnevih brez mesa močnato jed) in 3.300 din (kjer je vsak dan močnata jed ali pa abonent izbiraj hrano po jedilnem listu).

Predlagam, da skupščina izvoli posebno anketno komisijo za proučitev vprašanja družbene prehrane. Na pripombe tov. Pretnarja glede personala bi omenila, da poverjeništvu za turizem in gostinstvo ni razmeščalo personala v gostinstvu in obratih množične prehrane, temveč so lahko podjetja sama nameščala kader. Na sestanku z vsemi upravniki podjetij je bilo rečeno, da naj podjetja vršijo le one administrativne posle, ki služijo neposredno podjetju samemu, vso ostalo administracijo pa naj opuste.

Gotovinski plan ni kočil poslovanja gostinskih podjetij, ker se je le v enem primeru, ko se je za nabavo vina porabilo 40 milijonov din, s strani banke odredila zopora gotovine, ki pa je trajala le par dni. Navedbe tovariša dr. Pretnarja glede menz so presplošne in bi jih bilo potrebno konkretizirati, ker le na ta način bo možno pristopiti k razčlenjenju posameznih zadev.

Higiena v gostinskih obratih, kot tudi kulturna postrežba, ni zadovoljiva in jo bo treba dvigniti. V zvezi s higieno je tudi vprašanje ureditve naprav v skladiščih in obratih ter mi je znano še izza mojega delovanja na Poverjeništvu za ljudsko zdravstvo, da je sanitarna inšpekcija dajala predpise za izboljšanje in higiensko ureditev teh naprav, vendar se v celoti doslej še ni moglo ugoditi vsem sanitarnim predpisom. Rak rana v našem gostinstvu so stranišča, ki ne služijo samo potrebam gostinskih gostov, temveč zaradi pomanjkanja javnih stranišč se uporabljajo kot javna stranišča. Gotovo je, da obratom ni lahko vzdrževati ta stranišča odgovarjajoče higienskih predpisom, a jih ne opravičuje, da so nečista.

Nadaljnje težave v gostinstvu so lokali. Kavarna Emona, ki je bila renovirana v letu 1948, je danes v takem stanju, da je potrebna ponovnega prenavljanja. Ker je bilo v Ljubljani premalo majhnih lokalov, ki

bi pa morali biti in na kulturni višini nuditi gostom potrebna okrepčila, je bilo nujno, da so imeli takoiimenovani (boljši) večji lokali dostikrat večji naval in tako izgubili nivo predpisane kulturne višine za take lokale.

Kar se tiče turističnih točk v bližnji okolici, ureditev teh gostinskih obratov še ni zadovoljiva, vendar se izboljšuje. Gostinsko podjetje Podrožnik je povezano z obratom Slavije, to pa zaradi tega, ker je to le sezonski gostinski obrat in podjetje Slavija skrbi za personal kot tudi za dovoz potrebnih živil v to podjetje. V letošnjem letu se je kot turistična točka odprl gostinski obrat v Iškem Vintgarju. Redna povezava Ljubljane z Iškim Vintgarjem bo vsako soboto in nedeljo, dočim bo vozil avtobus do Iškega Vintgarja ob sredah le v primeru, če bo zadostno število potnikov. Prav tako se bo na Gradu otvoril bife.

Tov. *Vrhovc Stane*: Dotaknil bi se poročila komisije za promet in ceste. Mnogo je bilo že govora o vprašanju naših cest. Danes smo slišali zmožljivost naših kamnolomov. Opozoril bi na dejstvo, da je treba gramoz v zadostnih količinah pripraviti v poletnih mesecih, posipati pa se mora ceste v jesenskih in spomladanskih mesecih, ker je takrat efekt mnogo večji. Na Viču je po osvoboditvi postala prvi opekarni nova razkladalna postaja, ki jo prvenstveno uporabljajo po osvoboditvi dograjene tovarne, kot n. pr. Rog, Vinocet, Slamič ter vse ljubljanske opekarni. Ta razkladalna postaja pa predstavlja leglo blata, ki se z avtomobili raznaša po cesti proti Viču, ki je v slabem stanju. Smatram, da bi bilo potrebno urediti tako, da bi tudi imenovane tovarne prispevale za vzdrževanje razkladalne postaje ter ceste.

Razsvetljava ulic in cest, zlasti v obrobni delih mesta, bi se dalo zavarovati proti kraji in pobijanju žarnic na ta način, da bi se žarnice zavarovale z gosto mrežo.

Na zadnjem zasedanju je bila omenjena proga V. kongresa. Dela naj tej progi, ki se bodo sicer nadaljevala, so začasno v zastoju. Leseni most, dolg cca 30 m, ki je bil v te namene zgrajen, stoji že tretje leto nezavarovan in se ne uporablja. Predlog zborov volivcev je, naj se most podre, les pa, dokler je še uporaben, uporabi drugje, ker v nasprotnem slučaju se bo most sam podrl.

Na poročilo komisije za državna posestva in ekonomije bi dal podudarka predvsem na važnost gojenja živinoreje na mestnih posestvih, ker si brez živinoreje ni mogoče misliti intenzivnega vrtnarstva, kot vzporedno važne panoge. Naša kmetijska posestva naj bi gojila govejo živino prvenstveno zaradi proizvodnje mleka, ker proizvodnja mesa pri prašičih je mnogo hitrejša in tudi sorazmerno cenejša. Za visoko proizvodnjo mleka pa je potrebna zadostna količina močnih krmil, ki so bogata na beljakovinah. Prav teh krmil pa našim kmetijskim posestvom primanjkuje. Znano je, da vsak živ organizem rabi za svoj obstanek gotovo količino hrane, ki pa še ne daje proizvodnje. Obroki krme nad potrebnim osnovnim obrokom so torej osnova za dosego zadovoljive proizvodnje.

Na večini naših posestev pa je tudi osnovna krma slaba, ker je kislja in zelo skromna na beljakovinah. V agrarno naprednejših državah so pristopili tudi že k vitaminizaciji, ki še povečava proizvodnost. S to krmno pa, ki jo imajo naša posestva trenutno na razpolago, je težko doseči večjo mlečnost pri kravah. Zato je potrebno povečati površine s krmnimi rastlinami ter z različnimi agrotehničnimi ukrepi izboljšati rodnost zemlje. Poročilo komisije bilo sicer preveč enostransko in ni nakazalo vseh smeric za izboljšanje gospodarstva na kmetijskih posestvih. Košnja se v največ primerih vrši prepozno, kar vpliva na kvaliteto sena. V mladi travi je precej beljakovin, dočim je istih v dozoreli le malo, ostalo pa je v glavnem le celuloza. Tudi vprašanje čiščenja in reda živine se ni dovolj upoštevalo. Na uspeh posestev pa je vplivala tudi premajhna samostojnost v upravljanju. Predlagal bi, da se postavijo posestva na svoj lastni gospodarski račun ter tako upravne odbore zadolži, da skrbijo za dvig in procvit njim zaupanih posestev. Ta ukrep bi se moral izvesti tudi pri posestvih Pšata, Mengeš, Jablje in Križ.

Nadaljnja stvar, ki se premalo upošteva, je selekcija živine, ker je to eden važnih faktorjev, če hočemo ustvariti kvalitetno živino, ki bo dajala zadostno količino mleka.

Tov. *Prešern Mirko*: Povrnili bi se k stanovanjskemu vprašanju in sicer v pogledu reševanja pritožb proti odločbam prvostopnih organov. Neredki so primeri, da so zaradi počasnega reševanja pritožb stanovanja prazna po več mesecev in krožijo pritožbe od rajona preko Višje stanovanjske komisije do Glavne uprave za komunalne zadeve pri vladi LRS in še dalje na sodišče. Prav zaradi tega reševanja nastopajo prisilne vselitve in nerazpoloženje pri prebivalstvu, ker so stanovanja toliko časa prazna. Rešiti bi bilo tudi vprašanje znanstvenikov in kulturnih delavcev, ki zasedajo velika stanovanja, ker so kot taki upravičeni do posebnih sob. Opredeliti bi bilo točno, kdo spada v to grupo, ker je verjetno več »znanstvenih delavcev«, ki do posebnih sob niso upravičeni.

Težko je stanje prostorov za osnovne in srednje šole. Gimnazijsko poslopje v Št. Vidu je tudi v prvi svetovni vojni služilo za vojaške namene, kljub temu pa se je v tem prostoru vršil šolski pouk. Tudi danes je to šolsko poslopje po vojaštvu zasedeno komaj 50 % in bi lahko polovica teh prostorov služila šolskim namenom.

Tov. *Bob Jože*: K današnji diskusiji o Ljudski milici bi stavil nekaj pripomb. Že sama beseda nam pove, da mora biti Ljudska milica res ljudska in jo je kot tako treba zagovarjati, po drugi strani pa je dolžnost LM, da se tega zaveda in da ljudstvu pomaga. Tov. Repičeva je v svojem poročilu na zadnjem zasedanju omenila, češ da so se vrinili v Ljudsko milico tudi negativni elementi. Če je to res, ne vemo, vendar pa lahko tudi to vzamemo kot možno, ker ni rečeno, da se ne bi mogli v LM kot tudi v druge višje forme vriniti ljudje z namenom škodovati našim naporom pri graditvi socializma. V zvezi z odnosom državljanov napram Ljudski milici kot tudi LM napram državljanom, bi navedel par

primerov. Pred meseci sem opazil na nekem kraju dva miličnika, ki sta ustavila kolesarja, češ da je napačno vozil ter zahtevala od njega kratkoma 20 din. Mnogi kolesarji ne vedo za znake — cestno-prometne predpise ter bi bili potrebni kratki tečajji. V danem primeru ni bilo jasno, ali je dotični kršitelj cestno-prometnih predpisov izvršil prekršek iz nevednosti ali iz malomarnosti, zato se mi zdi umestno, da bi ga miličnik o tem poučil, ne pa da je kratkoma zahteval plačilo kazni 20 din, nakar je padla pripomba, češ za to delo bi zadostoval samo en miličnik in ne dva na enem mestu. Drugi primer. Po cesti je kolovratil pijan starejši možakar, miličnik ga je hotel aretirati ter ga pri tem podrl po tleh in po njem hodil. Mimoidoči so temu početju ugovarjali, miličnik pa se je izjavil, da bo streljal, če ne izginejo, nato je prišel oficir JA, ki je miličnika popisal, kakšni so bili nadaljnji ukrepi, ne vem. Tretji primer: Ugotovil sem osebo, ki ni nikjer zaposlena in tudi nima stanovanja, ki pa je po mestu prodajala žarnice. To je bila gotovo oseba, ki je prišla do teh žarnic potom tatvine na naši javni razsvetljavi. Ta primer sem prijavil dvema miličnikoma na Pogačarjevem trgu, pri tem pa prejel odgovor, da ne smejo nikogar aretirati ali vršiti preiskave, če ga ne zasačijo pri samem dejanju. Četrti primer: Nekega dne sem se vračal iz Št. Vida domov in naletim na pretep dveh oseb. Ustavil sem in zahteval od pretepačev osebne izkaznice. Eden od teh mi je izkaznico brez nadaljnega izročil, dočim se je drugi upiral, vendar mi jo je kasneje izročil. Pri identifikiranju navedenih oseb se je ugotovilo, da je izvršil napad bivši privatni obrtnik nacionaliziranega obrata na uslužbenca, ki je bil prisoten pri nacionalizaciji njegovega obrata. Ob času tega pretepa ni bilo nikjer nobenega miličnika, ki bi interveniral. Toliko glede NM.

Poverjenik za preskrbo je poročal glede preskrbe Ljubljane z mesom in maščobami. K temu bi omenil, da sem zapazil na trgu, da so kmetje kupovali večje količine masti v državnih prodajalnicah, kar mi je dalo misliti, da kupujejo maščobo zato, ker je nimajo, ali pa iz špekulativnih namenov, da jo pokupijo in nato oni diktirajo cene.

Vedno poudarjamo, da smo prevzeli iz bivše Jugoslavije le dobre in koristne stvari, opustili pa vse, kar je bilo slabega. Te direktive bi se morala držati tudi vojska, ker sem nedavno zapazil, da se pri vojaštvu še vršijo stvari, ki so bile navaden običaj v bivši Jugoslaviji, ki pa nikakor ne spadajo v današnji čas.

Nadalje bi bilo potrebno urediti kompetenco med Mestnim in rajonskim ljudskim odborom, ker se dogodijo primeri, da za gotova dela noče biti nihče pristojen. To je bilo v primeru manjše dograditve ceste na Dolenjskem kolodvoru, ki je nujno potrebna ureditve ter je zato treba določiti organa, ki je za to pristojen.

Rešiti bi bilo treba tudi vprašanje dostave zapisnikov zasedanj LO, ker je v njih material, ki služi ljudskim odborom za poročanje in odgovore na zborih volivcev ter naj bi se ti zapisniki čimprej dostavljali ljudskim odborom.

Kot zadnje bi omenil vprašanje investicij, določitev prioritete del in izdaje naloga podjetjem z določitvijo višine investicijskih zneskov, da morajo podjetja pristopiti k delu. To je potrebno zato, da podjetja lahko pristopijo k sklepanju pogodb za dobavo materiala.

Tov. *Onič Franc*: Lansko leto sem opozoril na košenice na ljubljanskem gradu ter bi to svoje opozorilo letos ponovil, da se pristopi pravočasno h košenju trave in na to opozori tudi lastnike parcel, da ne bo ostala zlasti južna stran nepokošena, kot je bilo to v preteklem letu.

Predsednik skupščine daje po končani diskusiji na glasovanje poročilo komisij in pojasnila članov Izvršilnega odbora, kot tudi vse predloge, ki so bili v poročilih in diskusiji nakazani.

Soglasno sprejeto

3. POROČILO OKROŽNEGA SODIŠČA

Tov. *Hribar Stanko*:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki!

Ljubljansko okrožno sodišče danes prvič poroča pred vami o svojem delu.

Menim, da je to dejstvo poleg osebnega zanimanja, ki ga je pokazal tov. predsednik Krivic za delo okrožnega sodišča, tudi posledica tega, da je v zvezi z razvojem socialistične demokracije, s prehajanjem upravljanja splošnega ljudskega premoženja v roke neposrednih proizvajalcev, vzporedno s procesom odmiranja države in prenašanjem posameznih njenih funkcij na neposredne ljudske organe, poraslo tudi zanimanje za vlogo sodišč in za pomen dela sodišč v tej smeri, da zavarujejo osebne pravice in osebno svobodo državljanov, ki se v vedno večji meri vključujejo v vodstvo raznih področij državnega in družbenega življenja.

Gotovo vam je vsem znana vsebina referata tov. Rankoviča o nadaljnji krepitvi pravosodja in zakonitosti, katerega je imel na IV. Plenumu CK KPJ preteklo nedeljo in resolucije, ki je izšla na podlagi tega referata.

Ugotovitve, katere je postavil tov. Rankovič v navedenem referatu, veljajo v večji ali manjši meri tudi za delo ljubljanskega okrožnega sodišča, tako kar se tiče uspehov kot tudi nekaterih pomanjkljivosti in prav tako ostalih vprašanj, ki so v referatu nakazana.

Priznati moram, da sem bil nekam v zadregi glede obsega in vsebine tega poročila. Po eni strani zato, ker takega poročila — kot že omenjeno — doslej še ni bilo, predvsem pa zato, ker obsega sedanje področje ljubljanskega okrožnega sodišča 14 okrajnih sodišč, med njimi tudi okrajno sodišče za glavno mesto Ljubljana. Poročila, katera je okrožno sodišče prej dajalo o svojem delu na okrožnih zborih delegatov, je tako lahko obseglo vse področje dela okrožnega sodišča, medtem ko bi tako poročilo za to skupščino izgubilo na aktualnosti, če bi obravnavalo tudi problematiko na primer okrajev Šoštanj, Črnomelj, Kočevje itd.

Kazalo se je torej omejiti predvsem na vprašanja, ki zadevajo mesto Ljubljano. Pri sedanji razmejitvi pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči pa večino vseh zadev tako s področja kazenskega sodstva in predvsem tudi civilnega sodstva obravnavajo na prvi stopnji okrajna sodišča, konkretno torej okrajno sodišče za gl. m. Ljubljana. O delu tega sodišča je poročal tov. predsednik sodišča Jelušič pred dobrega četrta leta in bi njegovo poročilo mogel samo dopolniti z nekaterimi ugotovitvami iz dela okrožnega kot pritožbenega sodišča. V ostalem bi poročal o delu okrožnega kot prvostopnega sodišča, v kolikor se to delo tiče zadev področja Ljubljane in bi se morda pri tem dotaknil mimogrede še nekaterih vprašanj v zvezi s tem delom, predvsem za tekoče leto.

Ni vam treba razlagati razlike med okrajnim in okrožnim sodiščem — (ki sicer ni vedno popolnoma jasna), vendar ne bo nekoristno, če v najbolj splošnih potezah naznačim delo oziroma pristojnost okrožnega sodišča.

V kazenskih zadevah sodijo okrajna sodišča na prvi stopnji za sedaj — to je do 1. 7. 1951, ko stopi v veljavo novi kazenski zakonik in se po uvodnem zakonu k temu zakoniku spremeni pristojnost okrožnih oz. okrajnih sodišč — predvsem o kaznivih dejanjih zoper ljudstvo in državo, o kaznivih dejanjih zoper splošno varnost ljudskega premoženja in javnega prometa, o kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost in zoper splošno ljudsko premoženje, če je zanje predpisana kazen nad 10 let odvzema prostosti s prisilnim delom ali smrtna kazen in za nekatera druga kazniva dejanja, ki pa pridejo bolj redko v poštev. S 1. 7. 1951 pa se bo znatno razširila pristojnost okrožnih sodišč, ki bodo sodila o vseh kaznivih dejanjih, za katera je po novem kazenskem zakoniku predpisana kazen nad 5 let strogega zaporja. Treba pa je pri tem omeniti, da so v primeri s kaznimi, ki so sedaj zagrožene za posamezna kazniva dejanja, postavljene v novem kazenskem zakoniku v mnogih primerih nižje kazni.

Še manjša je pristojnost okrožnega kot prvostopnega sodišča v civilnih zadevah. Razen v nekaterih sporih o zahtevkih po zakonu o socialnem zavarovanju in po zakonu o državnih uslužbencih sodijo okrajna sodišča na prvi stopnji v glavnem samo še v premoženjsko-pravnih sporih, v katerih je ena stranka država, državno podjetje ali državna ustanova in glede odškodninskih zahtevkov o škodi, ki jo napravijo državljanom državni uslužbenci z nepravilnim opravljanjem službe, če znaša vrednost zahtevka nad 50.000 din. Zlasti rešujejo okrajna sodišča za sedaj še tudi vse spore o zakonski zvezi, katere je do pred dvema letoma reševalo okrajno sodišče.

Za vse ostale spore oz. kazenske zadeve so pristojna okrajna sodišča in rešuje okrajno sodišče samo pritožbe, v kolikor se te vložijo zoper sodbe okrajnih sodišč.

Iz navedenega je torej razvidno, da se obravnavajo zadeve, ki se tičejo mesta Ljubljane in njenih prebivalcev, po večini pred okrajnim sodiščem za gl. m. Ljubljana in nastopa okrajno sodišče v takih zadevah

kot prvostopno sodišče samo v manjšem številu primerov, v ostalih pa kot drugostopno pritožbeno sodišče, v kolikor so vložene pritožbe.

V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je delo okrajnega sodišča za gl. m. Ljubljana na splošno dobro, kljub temu, da so sodniki preobremenjeni z delom in da njihovo število pri sedanjem naraščanju poslov ne zadošča več, zaradi česar pri navedenem sodišču raste število neresenih zadev. Zlasti je pohvaliti delo nekaterih sodnikov na civilnem oddelku, vendar je tudi delo sodnikov na drugih oddelkih zadovoljivo. V posameznih primerih so bile izrečene prenizke kazni in so bile po pritožbi javnega tožilca zvišane od okrožnega sodišča.

Pri obravnavanju pritožb glede kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost in deloma tudi zoper splošno ljudsko premoženje je večkrat videti iz spisov, da v posameznih podjetjih, ustanovah in uradih ni izvedena zadostna kontrola, kar omogoča izvrševanje takih kaznivih dejanj. Reševanje teh zadev je včasih težavno zaradi nepopolno izvršenih revizij oz. premalo jasnih revizijskih poročil.

Kar se tiče civilnih zadev, bi bilo opozoriti na to, da upravniki oz. zastopniki nekaterih podjetij, ki nastopajo kot stranke pred sodiščem, ne poznajo določb zakona o zastopanju uradov, ustanov, podjetij in organizacij javnega značaja pred sodišči in drugimi oblastvi glede premoženjsko-pravnih koristi, ker na primer upravniki podjetij sklepajo poravnave tudi za večje zneske, ne da bi bili za to pooblaščenici oz. da bi imeli privolitev, ki je po navedenem zakonu predpisana. Sicer pa je v takem primeru še več krivde na sodniku, ki stranke na to ni opozoril.

Razen pritožb zoper odločbe okrajnih sodišč rešuje okrožno sodišče tudi pritožbe proti odločbam rajonskih razlastitvenih komisij. V zadnjem času se je delo teh komisij občutno izboljšalo, med tem ko so bile prej ponovno ugotovljene pomanjkljivosti v postopku ali pa je bilo treba razveljavljati te odločbe tudi zaradi tega, ker so bile pomanjkljivo obrazložene oziroma je bil dejanski stan pomanjkljivo ugotovljen. Tako na primer zaradi tega, ker razlaščenca ni bilo pravočasno dostavljeno vabilo za obravnavo ali ker razlastitvena komisija ni ugotovila pogojev za določitev določene oblike odškodnine, ker se ni držala navodil za ocenitev in podobno.

Ne dvomim, da je na račun okrožnega sodišča v zvezi s temi in verjetno tudi z drugimi zadevami padel marsikak očitek birokratizma, paragrafarstva in podobno, češ čemu vse te komplicirane oblike in postopek, ko je stvar jasna in se da enostavno rešiti.

Tako postavljanje tega vprašanja brez dvoma ni pravilno. Za ljudsko demokracijo ni značilna neka površna enostavnost, ampak obratno. Če predvidevajo naši ljudski zakoni določen postopek in vsebujejo določila, ki naj zavarujejo pravice državljanov, je treba predpisani postopek izvesti in državljanom zavarovati njihove po zakonu določene pravice. Če hočemo uveljaviti socialistično zakonitost, je treba predvsem upoštevati naše zakone, ki predpisujejo določene procesne forme prav zaradi

varstva zakonitosti in so prav te forme — ki ne pomenijo formalizma — potrebne, da morejo stranke uporabiti vsa sredstva obrambe, oz. doseči svoje pravice. Na drugi strani prav te forme onemogočajo slabe ali pre-nagljene odločbe, ki bi bile nepravilne ali v najboljšem primeru nepre-pričevalne in bi lahko zaradi tega povzročile tudi politično škodo. Dobra sodna odločba mora biti ne samo pravilna v svojem izreku, ampak mora biti na podlagi dovolj izčrpno ugotovljenega dejanskega stanja tudi ute-meljena, da mora prepričati vsakogar, da je bil zakon pravilno uporab-ljen in da je sodišče izvršilo vsojo dolžnost kot razredno sodišče.

Posebnosti dela sodišč v zvezi z varstvom zakonitosti je najbolj točno opredelil tov. Rankovič v svojem referatu na IV. Plenumu ko pravi: »V nasprotju z upravnimi organi pa opravljajo sodišča svojo funkcijo na specifični način. Sodišča sodelujejo pri kreptivi in uresničevanju naše socialistične demokracije na temelju pravic in v skladu s postopkom, ki ga določa zakon. Ko ščitijo zakonitost, ne delajo tega za-voljo nekakšne formalne zvestobe paragrafom in v pehanju za nekakšno abstraktno pravico, marveč vsebuje zakon osnovne in najbolj bistvene elemente, ki dajejo sodišču orožje, da na svoj način sodeluje pri izpolnje-vanju tistih nalog, ki so splošne za vso socialistično družbeno skupnost, za vse njene organe in za slehernega poštenega državljana. Takšna demo-kratična socialistična zakonitost je po svojem namenu in nalogi nedvomno najvažnejši steber za čuvanje in nadaljnje razvijanje pridobitev naše socia-listične skupnosti, za krepitev njene neodvisnosti in varnosti, kakor tudi v popolnem in stalnem vnašanju čedalje bolj resničnih svoboščin in pravic v življenje naših državljanov, pravic, zaradi katerih se tudi bije ta težavna in zgodovinska bitka za zgraditev nove družbe«.

Seveda pa je treba naglasiti, da mora pri tem sodišče upoštevati, »pridobitve ljudske revolucije, koristi delovnih množic, družbeno in poli-tično dogajanje naše socialistične graditve in splošne težnje delovnih ljudi v oblikovanju družbe svobodnih ljudi in narodov«.

Od kaznivih dejanj, katere je okrožno sodišče obravnavalo na prvi stopnji, imajo veliko večino kazniva dejanja zoper varnost javnega pro-meta, katerim po številu slede kazniva dejanja zoper ljudstvo in državo, nato kazniva dejanja zoper uradno dolžnost in kazniva dejanja zoper splošno ljudsko premoženje. Druga kazniva dejanja so bilj redka.

Kontrarevolucionarna kazniva dejanja s področja mesta Ljubljane, katera je zadnjega pol leta obravnavalo okrožno sodišče, ne kažejo kakšnih posebnosti. Po večini gre za pobege preko meje z namenom, da se obtoženci pridružijo tam družbi, ki ima za cilj vršiti zločine iz 2. čl. Zakona o kaznivih dejanjih zoper ljudstvo in državo. Kazni, ki so bile izrečene za taka kazniva dejanja, znašajo večinoma 3 do 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom.

V tem času je bil obravnavan še en primer, ko je obtoženec leta 1944 podpisal izjavo o sodelovanju z gestapom in se je kot tak udeleževal po-

hodov proti enotam NOV. Obsojen je bil na 8 let odvzema prostosti s prisilnim delom.

Dva delavca sta širila sovražno propagando v zvezi z vojno psihozo. Eden je bil obsojen na 1 leto in 6 mesecev, drugi na tri leta odvzema prostosti s prisilnim delom. Zopet drug obtoženec je širil »Matjažev glas« in dajal o posameznikih podatke glede njihovega odnosa do ljudske oblasti. Obsojen je bil na 6 let odvzema prostosti s prisilnim delom. Končno je bil nek odvetnik obsojen na dve leti odvzema prostosti s prisilnim delom, ker je oktobra 1950 sprejel v pisarni svojega klijenta, za katerega je vedel, da se pripravlja za pobeg v inozemstvo in mu je nudil razne usluge.

Med kaznivimi dejanji zoper uradno dolžnost je sodišče obravnavalo nekaj primerov poneverb. Med obtoženci je bil tudi urednik lista »Gradimo«, kateremu je bilo dokazano malomarno nadzorstvo blagajne in finančnega knjigovodstva, zaradi česar je nastal večji primanjkljaj. Obsojen je bil na 1 leto odvzema prostosti, njemu podrejena uslužbenka pa na dva meseca odvzema prostosti. Obtoženka, ki je poneverila večji znesek Republiškem odboru sindikata gostinske turistične stroke, je bila obsojena na 7 mesecev odvzema prostosti.

Kazniva dejanja zoper splošno ljudsko premoženje so se tikala večinoma tatvin tkzv. kritičnega materiala in pa živil. Štirje obtoženci so bili obsojeni zaradi tatvine 561 kg lužnega kamna v tobačni tovarni vsak na 2 leti in 6 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom.

Nadaljnji štirje obtoženci, ki so vlamljali v železniške vagonne na kolodvoru v Šiški so bili obsojeni na 7, 6, 5 in 1 leto ter 8 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom, njihovi pomagači na 3 do 6 mesecev odvzema prostosti. Zoper sodbo se je pritožil javni tožilec zaradi prenizke kazni in sodba še ni pravnomočna. Zaradi tatvin iz železniških vagonov v Zalogu sta bila obsojena skladiščnik postaje in knjigovodja skladišča na 3 oz. 5 let odvzema prostosti s prisilnim delom, obtoženci ki so ukradeno blago razpečevali pa na 2 leti, 1 leto oz. 8 mesecev odvzema prostosti.

V ponedeljek se prične obravnavati skupini 38 železničarjev in njihovih pomagačev, ki so izvrševali tatvine iz železniških vagonov v Vižmarjih skozi daljšo dobo.

Kot je bilo že omenjeno, je kontrola v posameznih primerih premalo ostra, kar olajšuje posameznim storilcem izvrševanje kaznivih dejanj na škodo splošnega ljudskega premoženja. Okrožno sodišče je med drugim obravnavalo primer, ko je vratar v tovarni »Saturnus« kradel zekas žico in 200 glavnikov. Obsojen je bil na 2 leti odvzema prostosti s prisilnim delom. Drug vratar, ki je bil postavljen na posebno priporočilo z namenom, da se preprečijo tatvine glavnikov, jih je kmalu sam pričel krasti. Ker je šlo za manjše količine, je bil obsojen pred okrajnim sodiščem na 1 mesec in 20 dni odvzema prostosti, na pritožbo javnega tožilca pa je okrožno sodišče zvišalo kazen na 6 mesecev odvzema prostosti.

15-letna frizerska vajenka, ki je petkrat vlomila v brivsko česalni salon RLO I in odnesla 15.000.— din na škodo RLO in več predmetov na škodo uslužbencev je bila oddana v vzgojno popoljševalni dom za 5 let.

Tiskovne tožbe so postale zadnje čase redkejšje, v kolikor pa so bile vložene, so bili obtoženci oproščeni, oz. je bila tožba zavrtnjena.

Preidem na kazniva dejanja zaper varnost javnega prometa, ki so povzročila na drugem zasedanju MLO obširnejšo debato. Konkretno je šlo za primer Volka Avguštnina, ki je v pijanosti in zaradi brezvestnega šofiranja do smrti povozil kolesarja Istiniča. En del ljudskih odbornikov je takrat zastopal mnenje, ki je bilo razširjeno tudi izven tega kroga, da bi namreč moralo sodišče izreči v tem primeru smrtno kazen. Zoper sodbo, s katero je bil navedeni obtoženec obsojen na 12 let odvzema prostosti s prisilnim delom, je javni tožilec prigljalil pritožbo zaradi prenizke kazni. Vrhovno sodišče LRS pa je to pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in je ostala v veljavi prvotno izrečena kazen.

Morda deloma pod vplivom te diskusije, na vsak način pa radi tega, ker je šlo še za mnogo težji primer, je sodišče obsodilo kmalu za tem na smrt z ustrelitvijo šoferja Šalamona, ki je v pijanosti na črni vožnji povozil kolesarja in ga lažje telesno poškodoval, kljub temu pa še naprej vozil in povozil tri osebe, od katerih sta dve umrli. Na pritožbo obtoženca je Vrhovno sodišče LRS obtožencu kazen znižalo na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom, predvsem z utemeljitvijo, da zaradi kaznivega dejanja storjenega iz malomarnosti, čeprav gre za očitno zavestno malomarnost, ne more biti nihče obsojen na smrt. Sodba Vrhovnega sodišča LRS pravi dobesedno: »za tako malomarno dejanje pa niti po pravnih pravilih v smislu čl. 4 zakona o razveljavljenju predaprilskih pravnih predpisov (to se pravi po starem kazenskem zakonu), niti po pozitivnih predpisih ni nobene podlage za izrek najstrožje (to je smrtne) kazni. Pri tem se tudi pripominja, da je po čl. 273 novega kazenskega zakonika za kaznivo dejanje ogrožanja javnega prometa storjenega iz malomarnosti (člen 271 odst. 3) predpisana maksimalna kazen 15 let strogega zaporu v primeru, če je imelo dejanje za posledico smrt več oseb.« Glede na navedeno je Vrhovno sodišče izreklo za to dejanje kazen 15 let odvzema prostosti s prisilnim delom in upoštevajoč kazni za druga kazniva dejanja, katerih je bil obtoženec vzporedno obtožen, enotno kazen 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom.

V primeru avtomobilske nesreče na Tržaški cesti, ko je izgubila življenje sopotnica nesposobnega vozača, je okrožno sodišče obtoženca obsodilo na 3 leta odvzema prostosti s prisilnim delom, Vrhovno sodišče LRS pa je na njegovo pritožbo kazen znižalo na 1 leto in 6 mesecev.

Ostala kazniva dejanja te vrste so imela za posledico ali telesne poškodbe ali premoženjsko škodo, zlasti na splošnem ljudskem premoženju. Kazni, ki so bile izrečene, so se gibale od 5 mesecev odvzema prostosti do 3 let odvzema prostosti s prisilnim delom. V kolikor so bile vložene pri-

tožbe, so bile kazni od Vrhovnega sodišča LRS kvečjemu znižane, ne pa zvišane.

V civilnem prvostopnem sodstvu se na naše sodišče ne nanaša očitke tov. Rankoviča, da šo nekatera sodišča dostikrat zapadla v birokratizem in zavračala upravičene zahtevke zavarovancev socialnega zavarovanja. Razen v enem primeru, ko je šlo za različno pravno tolmačenje, so bile v primerih pritožb, ki se skoraj redno vlagajo zoper sodbe o sporih iz socialnega zavarovanja, te sodbe po Vrhovnem sodišču potrjene. Isto velja za spore po zakonu o državnih uslužbencih.

Prav tako je sodišče v drugih sporih na splošno pravilno uporabljalo pravne predpise, kar je bilo videti po odločbah Vrhovnega kot pritožbenega sodišča in znalo najti pravilno mejo med interesi splošnega ljudskega premoženja, ki je nastopalo v teh sporih kot stranka in med pravicami posameznikov. Kar se tiče tožb, s katerimi so posamezniki uveljavljali izločitvene zahtevke, je bilo tu in tam opaziti tudi dejstvo, na katere je opozoril že tov. Jelušič v svojem poročilu, da namreč pravni oddelek pri MLO kot zastopnik splošnega ljudskega premoženja dosledno ne priznava nobenih izločitvenih zahtevkov, tudi ne v primerih, kjer so ti utemeljeni. S tem se brez dvoma otežkoča delo sodišču, ki mora preiskovati navedbe strank tudi v primerih, ko je zahtevke očitvidno vsaj do neke mere utemeljen. Pri okrožnem sodišču pride sicer to manj v poštev, ker gre večinoma za večje stvari. Bilo bi umestno, da se to stališče, ki je sicer enostavno in najbolj udobno, spremeni, ker tudi ne napravi najboljšega vtisa. trdovratno zanikanje očitnih dejstev.

Smernice, nakazane v resoluciji IV. Plenuma CK KPJ oz. v referatu tov. Rankoviča glede nadaljnje krepitve pravosodja in zakonitosti bodo po svoji izvedbi v najbližji bodočnosti privedle do važnih sprememb v delu sodišč.

Po načelu, da je treba okrožna sodišča še bolj približati ljudstvu, bodo zopet ustanovljena okrožna sodišča na prejšnjih področjih okrožij, to se pravi, da bosta zopet ustanovljeni okrožni sodišči v Celju in Novem mestu, ki bosta prevzeli od sedanjega okrožnega sodišča v Ljubljani 8 okrajnih sodišč, tako da bo obsegalo bodoče okrožno sodišče v Ljubljani samo še šest okrajnih sodišč: obe ljubljanski, Kranj, Kamnik, Radovljica in Grosuplje.

Na drugi strani pa bodo okrožna sodišča prevzela od javnih tožilcev preiskovalno službo, razširjena bo njihova pristojnost kot prvostopnih sodišč v kazenskih zadevah in verjetno tudi v civilnih zadevah.

Naloga, katere je IV. Plenum CK KPJ postavil pred sodišča, so obsežne in odgovorne in bo sodišče za njihovo uspešno izvrševanje rabilo pomoč vseh drugih organov ljudske oblasti. Zato končam poročilo z željo, da bi bilo v bodoče sodelovanje med okrožnim sodiščem in med MLO tesnejše v interesu »krepitve in razvoja pridobitev ljudske revolucije, socialistične izgradnje in utrditve novega socialističnega demokratičnega pravnega reda.«

Tov. dr. Modic Heli: V zvezi z resolucijo in sklepi IV. plenuma CK KPJ, kjer je bilo obravnavano naše sodstvo, bi opozoril MLO in tovariše ljudske odbornike na vprašanje organizacijskega značaja, ki se bodo pojavila. Že predsednik Okrožnega sodišča je v svojem poročilu omenil, da se področje Okrožnega sodišča v Ljubljani spremeni in se ustanovi dvoje novih Okrožnih sodišč v Sloveniji, ki v glavnem prevzame meta področje bivšega Okrožnega sodišča v Ljubljani, s čimer bo zadoščeno zahtevi, da se okrožna sodišča približajo ljudstvu. Z reorganizacijo sodišč v Sloveniji pa se specielno za ljubljansko okrožno sodišče postavlja še drugo vprašanje. Okrožna sodišča so po odpravi oblasti, kot posebnih teritorialnih enot nekako obvisela v zraku. Okrajna sodišča so vezana na Okrajne ljudske odbore, ki jih volijo, razrešujejo in sprejemajo poročila ter razpravljajo o delu teh sodišč. Za okrožna sodišča po odpravi oblasti ni bilo organa, ki bi vršil te posle. Prav svojevrsten položaj pa ima Okrožno sodišče v Ljubljani, ki je delovalo na področju ljubljanske oblasti in mesta Ljubljane, ki je bila v rangju oblasti. Tako je tudi glede volitev in razreševanja članov okrožnega sodišča v Ljubljani obstojal svojevrsten položaj. V zvezi s sklepi in resolucijo IV. plenuma CK KPJ se predvidevajo velike spremembe, ne samo v kompetencah sodišč, ampak v vlogi sodišč, v celotnem sklopu organov našega državnega mehanizma. Dejansko danes nimamo predstaviškega organa, ki bi bil pristojen za volitev in razreševanje okrožnih sodišč za svoje teritorialno področje. Rešitev tega vprašanja se tiče vse republike tako glede že obstoječih okrožnih sodišč, za ljubljansko, mariborsko in goriško oblast, kot tudi dveh novih sodišč, v Celju in Novem mestu, ki sta ustanovljeni z uredbo Vlade LRS. Ves ta kompleks bo treba začasno rešiti v Ljudski skupščini po mojem mnenju na ta način, da skupščina sprejme odlok, s katerim se začasno postavijo predsedniki in sodniki okrožnih sodišč v Sloveniji. Mislim, da je to edini način, ki je pri današnji upravno-teritorialni razdelitvi in organizaciji odgovarjajočih predstaviških teles, izvedljiv. Ne moremo čakati sprejetja novega Zakona o ureditvi ljudskih sodišč, ki se pripravlja in ki bo to vprašanje dokončno rešil. Kot povedano bo ta odlok začasnega značaja in kot tak tudi predlagan v sprejem. Mislim, da je pravilno, da se MLO, ki je ostal edini organ pristojen za izvolitev enega dela sodnikov okrožnega sodišča v Ljubljani, zedini na to, da prepusti Ljudski skupščini LRS, da reši vprašanje ljubljanskega okrožnega sodišča obenem z ostalimi okrožnimi sodišči v Sloveniji. Tu ne gre samo za spremembo personalnega sestava in odgovornosti poedinih sodnikov, ki so bili izvoljeni od MLO, temveč gre za postavitev organizacijsko novega sestava okrožnih sodišč, ki se spremenijo tudi po številu in ki dobijo z ozirom na resolucijo IV. plenuma CK KPJ novo vlogo v sklopu državnih organov. Tovarišem ljudskim odbornikom prepuščam, da dajo o tej stvari svoje mnenje.

Predsednik skupščine da poročili na glasovanje

Soglasno sprejeto!

4. SPREJEM POSLOVNIKA

Predsednik skupščine tov. *Krivic* poroča, da je komisija za formulacijo odlokov in sklepov pregledala osnutek poslovnika, ki je bil dostavljen od Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti ter ga prilagodila za poslovanje našega MLO. Pred prihodom na pregled samega poslovnika opozori na nekatere točke. Mnenja sem, da naj bi se sprejeti poslovnik imenoval le začasni poslovnik iz razloga, ker MLO še nima veljavnega statuta in bodo verjetno s sprejemom statuta prišla nekatera določila, ki so sedaj vsebovana v poslovniku, v statut. Po sprejemu statuta pa bo LO sprejel dokončno formulacijo poslovnika. Namen začasnega poslovnika MLO je začasna ureditev poslovanja Ljudskega odbora in njegovih organov. Predloženi poslovnik bo treba še natančneje redigirati, ker se na nekaterih mestih spušča v preveliko širino, dočim je na drugih mestih pomanjkljiv. Kot podlaga pri sestavi poslovnika je služil Zakon o ljudskih odborih ter poslovnik republiške in zvezne skupščine s tem, da so se izpustila poglavja, ki za Mestni ljudski odbor ne pridejo v poštev, dodale pa stvari, ki so nujne in je potrebno, da se pravno utrdijo v poslovniku. Poslovnik obsega 13. poglavij in 74. členov.

Predsednik skupščine tov. *Krivic* vpraša, ali naj se začasni poslovnik MLO čita po členih, ali naj se poda obrazložitev po poglavjih.

Ljudski odbor soglasno sklene, da se poslovnik obrazloži po poglavjih s posebnim opozorilom na najvažnejše točke.

Podpredsednik Komisije za odloke tov. *Kutin Franc* poda obrazložitev začasnega poslovnika o delu Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane na zasedanjih ter o delu predsedstva in komisij Ljudskega odbora, po poglavjih.

Po obrazložitvi poslovnika da predsednik skupščine predlog poslovnika v razpravo.

Tov. *Kovačič* Leo stavi k poslovniku naslednje pripombe:

1. Precizirati je postopek, ki dovede do tajnega glasovanja (kdo ima pravico predlagati tajno glasovanje).

2. Poslovnik naj bi vseboval določilo, da je dolžnost vsakega ljudskega odbornika udežiti se zborov volilcev.

3. Poslovnik govori o namestniku predsednika, predlaga, da bi se namestnik predsednika imenoval podpredsednik.

4. Pri členu, ki govori o stenografskih zapiskih, naj bi se postavil rok v katerem času je treba vrniti korigirane stenografske zapiske ter navedbo, da se po izteku tega roka smatra stenografski zapisek kot odobren.

5. Komisije ljudskega odbora ne bi smele uporabljati pečata Ljudskega odbora, ker se s postavitvijo pečata Ljudskega odbora na spis daje mnenje celotnega Ljudskega odbora.

Tov. *Sindič* Zlato smatra, da je umestnejše, če se imenuje namestnik predsednika, kot podpredsednik, ker v slučaju odsotnosti predsednika namestnik zastopa in opravlja funkcije predsednika zasedanja.

Tov. *Prešeren* Mirko predlaga, da bi poslovnik vseboval tudi dolžnosti odbornikov za časa zasedanja t. j. disciplino da odbornik brez opravičila ne sme zapustiti zasedanja.

Tov. *Ocepek* Lojze smatra za umestno, da se vnese v poslovnik tudi določilo o pritegnitvi namestnikov ljudskih odbornikov v sestav posameznih komisij ljudskega odbora.

Tov. *Maležič* Matija pojasni glede pečatov, ki jih nosijo dopisi komisij ljudskega odbora, da je to povsem pravilno, ker tudi komisije zvezne in republiške skupščine uporabljajo naslov predsedstva skupščine s podnaslovom predmetne komisije in pečatom skupščine.

Tov. *Resnik* Julijana pripominja, da bi bilo dopolniti poslovnik v členu 60. z določilom, da imajo člani ljudskega odbora in vsi člani komisij pri ljudskem odboru pravico do povračila potnih stroškov in prejema dnevnic.

Poslovnik naj bi tudi vseboval določilo o ustanovitvi Službenega lista Mestnega ljudskega odbora v katerem bi se objavljalo odlobe in odločbe ljudskega odbora. Tak službeni list imajo tudi druga večja mesta.

Predsednik skupščine tov. *Krivic* Vladimir daje poslovnik in stavljen predloge na glosovanje:

I. Sklep:

Ljudski odbor sprejme začasni poslovnik o delu Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane na zasedanju ter o delu predsedstva in komisij ljudskega odbora z naslednjimi pripombami:

1. V poslovniku je precizirati postopek, ki dovede do tajnega glasovanja t. j. (če poleg določil, ki so vsebovana v poslovniku predlaga tajno glasovanje ljudski odbornik in ta predlog osvoji večina ljudskih odbornikov).

2. Poslovnik naj vsebuje določilo o dolžnosti udeležbe ljudskih odbornikov na zborih volilcev.

3. Člen 14. II. poglavja naj se popravi v toliko, da sestavljajo predsedstvo ljudskega odbora predsednik, podpredsednik in dva tajnika (ljudski odbor se z večino glasov zedini na ime podpredsednik in ne namestnik predsednika).

4. Popravljenе stenografske zapiske morajo ljudski odborniki vrniti v roku 3 dni po prejemu, sicer se smatrajo, kot odobreni.

5. Poslovnik naj vsebuje določilo, da ljudski odbornik ne sme brez opravičila zapustiti zasedanja.

6. V poslovnik naj se vnese določilo o pritegnitvi namestnikov ljudskih odbornikov v sestav posameznih komisij ljudskega odbora.

7. V členu 60. poslovnika naj bo zapopadeno, da imajo člani ljudskega odbora in vsi člani komisij pri ljudskem odboru pravico do povračila potnih stroškov, ki so nastali z zvezi z delom pri ljudskem odboru, odnosno z delom v komisijah LO.

8. Ustanovi se poseben službeni list Mestnega ljudskega odbora, v katerem se bo objavljalo odloke in odločbe Ljudskega odbora.

Celotno besedilo poslovnika je pred objavo še pregledati in upoštevati gornje pripombe.

5. SPREJEM ODLOKA IN ODLOČB

A. — *Odlok o izplačilu nerealiziranih obveznic in pripadajočih 6 % obresti razpisanega obligacijskega posojila bivše občine ljubljanske iz leta 1936.*

Poročevalec komisije za odloke tov. *Pogačar* Niko poroča: Bivša mestna občina ljubljanska je v letu 1936 razpisala 6 % obligacijsko posojilo v nominalni vrednosti 20 milij. din z namenom, da se z njim poplačajo dolgovi mestne občine ljubljanske pri Mestni hranilnici ljubljanski in s tem vzpostavi likvidnost hranilnice.

Razpisano posojilo je v celoti uspelo.

Bivša mestna občina se je zavezala plačevati 6 % obresti polletno za nazaj, prav tako pa je bilo določeno, da bodo obveznice izplačane najpozneje do 15. februarja 1952. Vsako leto so se vršila po amortizačnem načrtu določena žrebanja 15. februarja in 15. avgusta, zadnje žrebanje pa je bilo izvedeno 15. februarja 1945. Med okupacijo so bile namreč žrebanja izvršena brez prekinitve, izžrebane obligacije in zapadle obresti pa so bile po vseh izvedenih žrebanjih izplačane. Edino pri žrebanju na dan 15. februarja 1945. izžrebane obligacije niso bile likvidirane, ker so dospele v plačilo šele 6 mesecev po izžrebanju, torej 15. avgusta 1945, ko poverjeništvu za finance pri IO MLO zaradi predpisa 16. člena finančnega zakona za proračunsko dobo julij—december 1945. tega izplačila ni smelo izvršiti.

V skladu z opisanim amortizačnim načrtom je bilo do osvoboditve izplačanih 7,835.000.— din, dočim znaša ostanek neplačanega posojila 12,165.000.— din, računano v starih jugoslovanskih dinarjih. Ker so imetniki pripadajoče 6 % obresti lahko dvigali vse do leta 1945, bi bilo sedaj računati le z obrestmi od leta 1945. dalje pa do dneva izplačila, t. j. za 7 let.

Od 12,165.000.— din bi znašale 6 % letne navadne obresti 729.000.— din ali za 7 let skupaj 5,109.300.— din. V starih jugoslovanskih dinarjih bi tako znašala vsota neplačane glavnice in obresti 17,274.300.— din, kar bi preračunano v dinarje FLRJ pomenilo vsoto 1,727.430.— din ali okroglo 1,800.000.— din.

Izplačila bi se izvršila v breme redne proračunske rezerve, ki se bo za ves znesek morala prekoračiti, pri tem pa se bo prekoračeni znesek nadoknadil s prihranki na postavkah izdatkov resorov MLO za leto 1951.

Izvršilni odbor smatra, da je smotreno in pravilno, da Mestni ljudski odbor, kot pravni naslednik bivše občine ljubljanske sprejme odlok o izplačilu nerealiziranih obveznic in pripadajočih obresti predmetnega posojila bivše mestne občine ljubljanske.

II. Sklep:

Izda se odlok o izplačilu nerealiziranih obveznic in pripadajočih 6 % obresti razpisane obliigacijskega posojila bivše mestne občine ljubljanske iz leta 1936.

Soglasno sprejeto!

B. — *Ustanovitev državnih gospodarskih podjetij.*

1. Ustanovitev državnega gospodarskega podjetja »Ekonomija Bokalce« — tajn. št. 407/5.

2. Ustanovitev državnega gospodarskega podjetja »Avtoservis« — tajn. št. 406/51.

3. Ustanovitev državnega gostinskega podjetja hotel »Bellevue« — tajn. 461/51.

4. Ustanovitev državnega obrtnega obrata »Knjigoveznica« — tajn. št. 460/51.

Poročevalec komisije za odloke tov. *Pogačar* Niko poda utemeljitev k posameznim predlogom, prečita besedilo odločb, nakar ljudski odbor osvoji

III. Sklep:

Sprejmejo se odločbe o ustanovitvi

1. državnega gospodarskega podjetja »Ekonomija Bokalce«,

2. državnega gospodarskega podjetja »Avtoservis«,

3. državnega gostinskega podjetja hotel »Bellevue«,

4. državnega obrtnega obrata »Knjigoveznica«. *Soglasno sprejeto!*

C. — *Ustanovitev državnih obrtnih obratov pod vodstvom državnih obrtnih mojstrov.*

1. Kastelic Alojzij, slaščičarna »Drama« — tajn. št. 404/51.

2. Grablovic Josip, slaščičarna — tajn. št. 405/51.

3. Grom Jože, »Alpa« hranilni proizvodi, — tajn. št. 1200/50.

Po obrazložitvi predlogov, ki jih poda tov. *Pogačar* Niko, ljudski odbor osvoji

IV. Sklep:

Izdajo se odločbe o ustanovitvi

1. državnega obrtnega obrata: Državni obrtni mojster Kastelic Alojzij, slaščičarna »Drama«,

2. državnega obrtnega obrata: Državni obrtni mojster Grablovic Josip, slaščičarna,

3. državnega obrtnega obrata: Državni obrtni mojster Grom Jože, »Alpa« hranilni proizvodi.

D. — *Ustanovitev ustanove: Dečje okrevališče v Šiljevici*, tajn. št. 421/51.

Tov. *Pogačar* Niko poroča, da je Mestni ljudski odbor v letu 1950. oz. 1951. pristopil k dograditvi zgradbe pri Sv. Jakobu v Šiljevici, ki naj bi služila kot dečje okrevališče rekonvalescentnih in zdravstveno ogroženih otrok mesta Ljubljane. Polna kapaciteta doma bo 80 otrok, v letošnjem letu pa jih bo mogoče sprejeti ca 60.

V. Sklep:

Izda se odločba o ustanovitvi Dečjega okrevališča v Šiljevici, ki bo služilo kot posebna zdravstvena ustanova Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za vse vrste rekonvalescentnih, slabotnih in zdravstveno ogroženih otrok mesta Ljubljane.

Soglasno sprejeto!

E. — *Ukinitev podjetja: Komunalni servis* — tajn. št. 403/51.

Tov. Pogačar Niko poroča, da je s sprostitvijo trgovine, zlasti pa gradbenega materiala in v zvezi z reorganizacijo industrijskih in obrtnih servisov na splošno, odpadla potreba po nadaljnjem obstoju podjetja »Komunalni servis«, zato predlaga Izvršilni odbor ukinitve navedenega podjetja, osnovna in obratna sredstva pa naj bi prevzeli podjetji »Kovina« in »Tekstil«.

VI. Sklep:

Izda se odločba o prenehanju podjetja »Komunalni servis Ljubljana«.

Soglasno sprejeto!

F. — *Preimenovanje podjetja »Unitas« v »Unitas - Pleško Srečko«* — tajn. št. 451/51.

Tov. Pogačar Niko pove, kot je večini ljudskih odbornikov znano, da si je pokojni Pleško Srečko v času, ko je vodil poverjeništvo za industrijo pri MLO, osebno mnogo prizadeval in trudil za modernizacijo in novo gradnjo kovinskega podjetja Unitas, zaradi česar Izvršilni odbor predlaga, da bi to podjetje v svojem naslovu nosilo tudi njegovo ime.

VII. Sklep:

Sprejme se odločba o preimenovanju podjetja »Unitas« v: Kovinsko podjetje »Unitas - Pleško Srečko«, Ljubljana.

Soglasno sprejeto!

6. DODATNE SPREMEMBE IN DOPOLNITVE KOMISIJ

Tov. Resnik Julijana poroča, da so nekateri ljudski odborniki predložili predsedstvu predloge za sodelovanje v komisijah in tudi predloge za spremembo zaposlitve v komisijah. Nekateri ljudski odborniki, ki so izvoljeni v več komisijah pa so predsedstvu predložili prošnjo, oziroma predlog za razrešitev na manjše število. Nekateri tovari so bili res izvoljeni v tri do štiri komisije, kar dejansko predstavlja preobremenjenost še zato, ker so izvoljeni poleg tega v razne svete pri IO MLO, svete državljanov in strokovne komisije, so pa ljudski odborniki, predvsem pa njih namestniki, ki nimajo nikakih zadolžitev. Predsedstvo je zato, upoštevajoč te predloge, pregledalo sestav skupščinskih komisij ter predlagalo sledeče spremembe in dopolnitve.

1. Razreši naj se predsednik mandatno-imunitetne komisije tov. Rakar Iva, za novega predsednika pa naj se izvoli tov. Kimovec Franc. Za člana te komisije naj se izvoli tov. Ponikvar Janez.

2. Razreši naj se iz komisije za formulacijo odlokov in sklepov tov. Borštnik Franc.

3. V komisijo za probleme ljudske oblasti naj se izvoli tov. *Puc Igor*, namestnik ljudskega odbornika.

4. Razreši naj se iz komisije za gospodarski plan in finance tov. *Suhadolc Anton*, na novo pa naj se izvoli v to komisijo ing. *Rainer Franjo*, namestnik ljudskega odbornika in ing. *Brilly Marjan*, gradbeni svetnik pri Svetu za gradnje in komunalne zadeve LRS.

5. V komisijo za vzdrževanje in pravilno izkoriščanje stanovanjskih in ostalih zgradb naj se na novo izvoli tov. *Drobež Franc*.

6. Pomotoma je bil na zadnjem zasedanju izpuščen predlog za tov. *Vršnik Lojzeta*, ki ostane član komisije za turizem in gostinstvo.

7. Razrešita naj se iz komisije za javni izgled in red tov. *Onič Franc* in *Jakopič ing. Vekoslav*. Na novo naj se izvoli v to komisijo tov. *Mohar Marjan*, ljudski odbornik in *Kovač Tone*, namestnik ljudskega odbornika.

8. Razreši naj se iz komisije za promet in ceste tov. *Boh Jože*, na novo pa naj se izvoli za člana te komisije tov. *Jakopič ing. Vekoslav*.

9. Razreši naj se iz komisije za prošnje in pritožbe tov. *Zajc Franc* in *Jelovšek Jože*, na novo pa naj se izvoli v to komisijo tov. *Krajger Uroš*.

10. Razreši naj se iz komisije za proučevanje problemov zaposlovanja, razmeščanja in usposabljanja delovne sile tov. *Boh Jože*, na novo pa naj se izvoli v to komisijo tov. *Podbregar Erna*.

11. V komisijo za proučitev problemov obrtne dejavnosti naj se izvoli še tov. *Matoh Ivan*.

12. Razreši naj se iz komisije za proučitev zdravstvenega stanja otrok tov. *Rakar Iva*.

13. V komisijo za mestna kmetijska posestva in ekonomije naj se izvoli še tov. *Pangeršič Franc*.

14. Pri komisiji za turizem in gostinstvo naj se ustanovi podkomisija za proučitev stanja družbene prehrane. V to komisijo naj se izvolijo: Za vodjo podkomisije *Kveder Fani*, član komisije za turizem in gostinstvo, za člane podkomisije pa tov. *Ponikvar Janez*, *Šega Bojan*, *Vrstovšek Milica*, *Sodja Lojze*, *Novak Zdenka*, *Višnar Slavko* in *Humar Marija*.

Predsednik skupščine da predlog tajnika skupščine na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

Predsednik skupščine zaključil IV. redno zasedanje ob 21. uri.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Tajnik in zapisnikar:

Pečaver Albina

Overovatelj:

Ing. Prezelj Marjan

Predsednik skupščine:

Krivic Vladimir

Overovatelj:

Žagar Fani